

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
GÜZEL SANATLAR VE TASARIM ANABİLİM DALI  
PLASTİK SANATLAR YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**K.K.T.C DEVLET KOLEKSİYONUNUN  
DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN PROBLEMLER  
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

**Gözem GÖKHAN**

Tez Danışmanı  
**Prof. Dr. Uğurcan AKYÜZ**

**Lefkoşa  
2012**

Near East University  
Graduate School of Social Science  
Department of Fine Arts and Design

JURY REPORT  
ACADEMIC YEAR 2012- 2013

**Student Information**

<b>Full Name:</b>	Gözem Gökhan	<b>Nationality:</b>	KKTC
<b>Institution:</b>	Social Science	<b>Department:</b>	Fine Arts and Design

**Thesis**

<b>Title:</b>	K.K.T.C Devlet Koleksiyonunun Değerlendirilmesine İlişkin Problemler ve Çözüm Önerileri
<b>Description:</b>	K.K.T.C Devlet Koleksiyonu'nun müze, arşiv, envanter sistemi, seçici kurul v.b alanlardaki eksiklikleri ve problemleri ortaya konarak, çözüm önerileri sunulmuştur.
<b>Supervisor:</b>	<b>Prof. Dr. Uğurcan Akyüz</b>

**Jury's Decision**

The Jury has decided to accept the student's Thesis. The decision has been taken unanimously.
--

**Jury Members**

<b>Number Attending: 3</b>	<b>Date : 18.06.2012</b>
<b>Name:</b>	<b>Signature:</b>
<b>Prof.Dr. Uğurcan Akyüz</b>	
<b>Yrd.Doç.Dr. Erdal Aygenc</b>	
<b>Öğr.Gör.Dr. Erdoğan Ergün</b>	

**Approvals**

<b>Date: 18.06.2012</b>	<b>Chairman of the Department</b> <b>Yrd.Doç.Dr. Erdal Aygenc</b>
-------------------------	--



**YAKINDOĞU ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**Güzel Sanatlar ve Tasarım Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı  
Yüksek Lisans Tezi**

K.K.T.C Devlet Koleksiyonunun Değerlendirilmesine İlişkin Problemler ve Çözüm Önerileri  
Hazırlayan: Gözem Gökhan

**Biz bu tezin Güzel Sanatlar Yüksek Lisans Derecesi verilmesi için yeterli olduğunu  
onaylarız. 18.06.2012, Lefkoşa**

**Sorumlu Sınav Komitesi**

Yrd. Doç. Dr. Erdal Aygenc

Komite Başkanı,  
Yakın Doğu Üniversitesi  
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi  
Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Uğurcan Akyüz

Hacettepe Üniversitesi,  
Güzel Sanatlar Fakültesi  
Öğretim Üyesi(Danışman)

Dr. Erdoğan Ergün

Yakın Doğu Üniversitesi  
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi  
Öğretim Görevlisi

**Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Bölümü Onayı**

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.  
...../...../ 2012

**Prof. Dr. Aykut Polatoğlu  
Başkan**

## ÖNSÖZ

Bienaller, sanat fuarları, galeriler, özel müzeler, koleksiyonerlik ve koleksiyonların, dünyada ve Türkiye’de gündemde olduğu son günlerde, ülkemizde de bu konulardaki durumun gözden geçirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Sanat Tarihçisi unvanıyla çalışmaya başladığım Eski Eserler ve Müzeler Dairesi’nde; gerek arkeolojik gerekse etnoğrafik birçok müze projesinde görev aldım. Şunu gördüm ki; ülkemizde, arkeolojik alanda uzun yıllardır araştırmalar yapılmakta, adanın binlerce yıllık tarihi mirası birçok müzede sergilenmektedir. Ancak, biz Sanat Tarihçiler tarafından araştırılıp yorumlanması gereken, yakın geçmişimize ait, çoğu halen hayatta olan sanatçılarımızın ürettiği eserler; bir müzede sergilenmediği gibi bu eserler üzerine bilimsel anlamda yeterli bir araştırma da yapılmamıştır. İşte tam bu noktadan hareketle bir Sanat Tarihçisi olarak araştırmalarımı bu yönde yoğunlaştırmak istedim. Tezin araştırma ve yazım aşamasında karşılaşılan kaynak sıkıntısı, hem önemli bir problem, hem de aynı zamanda böyle bir tezin yazılması gerekliliği konusunda ciddi bir itici güç olmuştur.

Haziran, 2012

Gözem Gökhan

## TEŞEKKÜRLER

Almış olduğum Sanat Tarihi eğitimimi, Güzel Sanatlar alanında pekiştirme ve geliştirmeme olanak sağladıkları için; derslerine katılma ayrıcalığına sahip olduğum, Yakın Doğu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nin değerli öğretim üyelerine, gözden geçirme ve düzeltme aşamasında,değerli yardımlarını esirgemeyen Sayın, Dr. Erdoğan Ergün'e, Bu çalışmanın ortaya çıkma sürecinde bana bilgi ve deneyimleriyle her zaman ışık tutan tez danışmanım Sayın, Prof. Dr. Uğurcan Akyüz'e teşekkürü borç bilirim.

Hiçbir görüşme talebimi geri çevirmeyip, değerli vakitlerini ayırdıkları için, ülkemizin en üretken sanatçılarından; Emin Çizenel ve Zehra Şonya'ya;

Hazırlamış olduğum tezin en önemli ve temel taşı olan bilgileri cömertçe benimle paylaştıkları için, Kültür Dairesi, Güzel Sanatlar Şube Amiri, Sayın Nuri Ünüçok, Kütüphaneler ve Yayın Şube Amiri, Sayın Umure Örs ve yine aynı daire teknik görevlilerinden, sevgili Mavişe Pınar Uysal ve Bedia Kale'ye;

Tezimin ortaya çıkma sürecinde, her zaman yanımda olup, bana her alanda koşulsuz destek olan aileme, değerli eşim Salih Gökhan'a ve çok sevgili kızım Delfin'e sonsuz teşekkür ederim.

Gözem Gökhan

## ÖZET

Dünyada müzecilik ve sergileme politikalarının tamamen değiştiği, artık sadece konunun uzmanlarına yönelik değil, her yaştan ve sınıftan ziyaretçi kitlesi düşünülerek, yeni sergileme ve arşivleme teknikleri kullanılarak oluşturulan, yeni iletişim ve pazarlama stratejilerine sahip müzelerin hüküm sürdüğü günümüzde, K.K.T.C' de bu alandaki büyük eksiklikler göz önüne alınarak, altmış yılı aşkın süreden beridir, bu topraklarda üretilen plastik sanat eserlerinin incelenip yorumlanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu aynı zamanda yukarıda saydığımız nedenlerden ötürü çağın gerekliliği de olmaktadır.

*'K.K.T.C Devlet Koleksiyonu'nun Değerlendirilmesine İlişkin Problemler ve Çözüm Önerileri'* adlı Yüksek Lisans Tezinin amacı; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Koleksiyonu'nun müze, arşiv, envanter sistemi, seçici kurul v.b alanlardaki eksikliklerini ve problemlerini ortaya koyarak, çözüm önerileri sunmaktır. Bu bağlamda, tezin gerekliliği üzerinde durulan giriş bölümünden sonraki ikinci bölümde; koleksiyon ve koleksiyonculuğun tanımı yapılmış, ardından, koleksiyonculuğun dünyada ve Türkiye'deki tarihsel süreci hakkında bilgi verilerek koleksiyonculuğun tarih içindeki değişim ve gelişimi ele alınmıştır. Üçüncü bölümde; K.K.T.C'de 1950'lerden günümüze kadar gelinen süreçteki sanat ortamı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Dördüncü bölümde devlet koleksiyonunu oluşturan eserlerle ilgili bilgiler verilmiş, beşinci bölümde ise; devlet koleksiyonunun değerlendirilmesine ilişkin problemler ve çözüm önerileri ortaya konmuştur.

### **Anahtar Sözcükler:**

K.K.T.C Devlet Koleksiyonu, Koleksiyon- Koleksiyonerlik, Koleksiyon Yönetimi, Güzel Sanatlar Müzesi



## ABSTRACT

Today, with changing museum and exhibition policies in the world, dominating museums developed tailored not only for the experts of the subject but visitors of all ages and class in mind, created by using the new display and archiving techniques and using new communication and marketing strategies, taking into account the biggest shortcomings in T.R.N.C in this field, necessity of examining and interpretation of plastic art works produced in these lands over a period of sixty years have arised. This, at the same time, is the necessity of the period we live in for the reasons mentioned above.

The purpose of the MA thesis titled "*Issues and Solutions with regards to the Assessment of the T.R.N.C State Collection*", is to put forward the shortcomings and the problems of the museum, archive, inventory system, selection committee, etc and provide solutions. In this context, the introduction of the thesis focuses on the necessity of the thesis, the second chapter focuses on the definition of collection and collecting, then, providing information about the historical process of collecting in the world and in Turkey, changes and development of collecting in history have been discussed. In the third chapter, information have been provided with regards to the art scene in T.R.N.C from 1950s to date. In the fourth chapter, information have been provided on historical artifacts comprising the state collection, while in the fifth chapter problems and possible sollutions with regards to the assessment of the state collection have been put forward.

### **Key words:**

T.R.N.C State Collection, Collection - Collectors, Collection Management, Fine Arts Museum

## İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

TEZ ONAY SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	iii
TEŞEKKÜRLER.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
GÖRÜNTÜLER VE ÇİZELGE LİSTESİ.....	viii
RESİMLER LİSTESİ.....	ix
EKLER LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ .....	1
<b>1.KOLEKSİYONCULUK</b>	
1.1 Koleksiyon ve Koleksiyonculuk Nedir?.....	2
1.2 Dünyada ve Türkiye’de Koleksiyonculuğun Tarihsel Gelişimi.....	3
<b>2.GÜNÜMÜZE KADAR GELİNEREN SÜREÇTE K.K.T.C’DE SANAT</b>	
<b>ORTAMINA GENEL BİR BAKIŞ.....</b>	11
<b>3. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ (K.K.T.C) DEVLET KOLEKSİYONU...19</b>	
3.1 Devlet Koleksiyonundan Örnekler.....	19
<b>4. DEVLET KOLEKSİYONUNUN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN</b>	
<b>PROBLEMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....</b>	46
4.1 Güzel Sanatlar Müzesi ve Koleksiyon Yönetimi.....	47
4.2 Sanat Danışma Kurulu ve Seçici Kurul.....	48
4.3 Envanter Sistemi ve Koruma.....	49
SONUÇ.....	53
KAYNAKÇA.....	56
EKLER.....	60
ÖZGEÇMİŞ.....	69



## GÖRÜNTÜLER VE ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa No.

<b>Görüntü 1:</b> Medici Sarayı avlusundan bir görüntü. ( <a href="http://www.flyingartist.com/blogger/2005/11/medici-palace.html">http://www.flyingartist.com/blogger/2005/11/medici-palace.html</a> ).....	4
<b>Görüntü 2:</b> Uffizi Sarayı Galerisinden bir görüntü. ( <a href="http://stalkingthebellepoque.blogspot.com/2010/09/building-of-week-uffizigallery.html">http://stalkingthebellepoque.blogspot.com/2010/09/building-of-week-uffizigallery.html</a> )....	5
<b>Görüntü 3:</b> Rijks Müzesinden bir görüntü. ( <a href="http://www.sleeplessinkl.com/2009/10/02/rijksmuseum-amsterdam-schiphol">http://www.sleeplessinkl.com/2009/10/02/rijksmuseum-amsterdam-schiphol</a> ).....	6
<b>Görüntü 4:</b> : İstanbul Arkeoloji Müzesinden bir görüntü. ( <a href="http://tr.visit2istanbul.com/istanbul-arkeoloji-muzeleri-kutuphanesi/">http://tr.visit2istanbul.com/istanbul-arkeoloji-muzeleri-kutuphanesi/</a> ).....	6
<b>Görüntü 5:</b> Topkapı Sarayı'ndaki Kutsal Emanetlerden bir görüntü. ( <a href="http://www.geziresim.com/topkapi-sarayi-has-oda-mukaddes-emanetler-dairesi.html">http://www.geziresim.com/topkapi-sarayi-has-oda-mukaddes-emanetler-dairesi.html</a> ).....	7
<b>Görüntü 6:</b> Sadberk Hanım Müzesi'nden bir görüntü. ( <a href="http://guven-guven.blogspot.com/2010/09/pera-sadberk-hanim-tevfik-fikret.htr1">http://guven-guven.blogspot.com/2010/09/pera-sadberk-hanim-tevfik-fikret.htr1</a> ).....	10
<b>Görüntü 7:</b> Lefkoşa Kültür ve Sanat Şenliği Katalog Kapaklarının görüntüleri. (Rana Zincir'in 'Sessiz Tarih'sergi arşivi).....	13
<b>Görüntü 8:</b> I. Avrupa Asya Sanat Bienali Kataloğundan bir görüntü. (Rana Zincir'in 'Sessiz Tarih'sergi arşivi).....	14
<b>Görüntü 9:</b> II. Avrupa Asya Sanat Bienali Kataloğundan bir görüntü. (Rana Zincir'in 'Sessiz Tarih'sergi arşivi).....	15
<b>Görüntü 10:</b> Sanatta Erotizm 1. Uluslararası Sergisi Afişi. (Rana Zincir'in 'Sessiz Tarih' sergi arşivi).....	16
<b>Görüntü 11:</b> 'Kültürlerarası Fırça Darbeleri' Sergi Kataloğu kapağında bir görüntü. (Rana Zincir'in 'Sessiz Tarih' sergi arşivi).....	17
<b>Görüntü 12:</b> Digital Envanter örneği ( <a href="http://www.artworkinventory.com">http://www.artworkinventory.com</a> ).....	52
<b>Çizelge 1:</b> Envanter formu örneği.....	51

## RESİMLER LİSTESİ

	Sayfa No.
Resim 1: Olga Rauf, 'Gelincik Tarlası' .....	19
Resim 2: Betty Baker, 'İsimsiz' .....	20
Resim 3: İsmet V. Güney, 'Güller' .....	20
Resim 4: Cevdet Çağdaş, 'Derviş Paşa Konağı' .....	21
Resim 5: Şinasi Tekman, 'Kadın' .....	21
Resim 6: Ayhan Menteş, 'Balık Temizleyen Adam' .....	22
Resim 7: İnci Kansu, 'İsimsiz' .....	22
Resim 8: Görül Özkan, 'İssız Oda Sessiz İnsan' .....	23
Resim 9: Ali Atakan, 'İsimsiz' .....	23
Resim 10: Aylın Örek, 'Yorgancı' .....	24
Resim 11: Salih Oral, 'Djon Sevinci' .....	24
Resim 12: Yılmaz H. Hakeri, 'Namık Kemal Zindanı' .....	25
Resim 13: Yaşar Çallı, 'İsimsiz' .....	25
Resim 14: Solmaz Ersöz, 'İsimsiz' .....	26
Resim 15: Günay Güzelgün, 'Kışa Hazırlık' .....	26
Resim 16: Gönen Atakol, 'Doğa II' .....	27
Resim 17: Emel Samioğlu, 'Özlem' .....	27
Resim 18: Salih M. Çizel, 'Kör Döğüş' .....	28
Resim 19: İsmet Tatar .....	28
Resim 20: Özden Selenge, 'Mevlitte Kadınlar' .....	29
Resim 21: Salih Bayraktar, 'Kaybolan İnsanımız' .....	29
Resim 22: Emin Çizenel, 'Anılara İlişkin' .....	30
Resim 23: Güner Türker .....	30
Resim 24: Feridun Işıman, 'Sanatçıya Saygı' .....	31
Resim 25: Güner Pir, 'Folklör I' .....	31
Resim 26: Mehmet Uluhan, 'Armut Kadın III' .....	32
Resim 27: Türksal İnce, 'Venedik Aslanı' .....	32
Resim 28: Hikmet Uluçam, 'Lapta'dan' .....	33
Resim 29: Baki Boğaç, 'Herkes Kendini Yontar III' .....	33
Resim 30: Cumhur Deliceirmak, 'Yürüyor Birgün Uçacak' .....	34
Resim 31: Zülal Karlıova .....	34
Resim 32: Nilgün Güney, 'Girdabın İçinde Tutunabileceği Neydi?' .....	35
Resim 33: İlkey Önsoy, 'Meksikan Geçidi' .....	35
Resim 34: Alper Susuzlu .....	36
Resim 35: Aşık Mene, 'Temas' .....	36
Resim 36: Semral Öztan, '26 No'lu Kapı' .....	37
Resim 37: Hikmet Olgaçer, 'Sarayönü Meydanı' .....	37
Resim 38: Ümit İnatçı, 'Geçmişten İpuçları' .....	38
Resim 39: Yücel Yazgın, 'Bakış' .....	38
Resim 40: Ayhatun Ateşin, 'Suyun Türküsü' .....	39
Resim 41: Hüseyin Özinal .....	39
Resim 42: Mustafa Hastürk .....	40
Resim 43: Kemal Ankaç, 'Yüzey IV' .....	40
Resim 44: Osman Ketan .....	41
Resim 45: Feryal Sükan, 'Nerede?' .....	41
Resim 46: Filiz Ankaç .....	42
Resim 47: Mustafa Öztunç, 'Horoz Dövüşü' .....	42
Resim 48: Ruzen Atakan .....	43

<b>Resim 49:</b> Serkan İlseven, 'Ara Adımlar'.....	43
<b>Resim 50:</b> Birgül Beyazyüz, 'Sevinç'.....	44
<b>Resim 51:</b> Şenol Özdevrim.....	44
<b>Resim 52:</b> Bahire Korol.....	45
<b>Resim 53:</b> Oleg Nikitenko.....	45



## GİRİŞ

Sanat Tarihçisi, eleştirmen vb. bilirkişiler tarafından irdelenip, yazılı bilgiye dönüştürülmeyen sanat nesnesi, eksik kalmış, kamuoyu ile tam anlamıyla ilişki kuramamış, yeterli yorumlanmamış anlamına gelmektedir. Müzelerinde, M.Ö 7000'lere uzanan tarihinin çeşitli dönemlerine dair fazlasıyla bilgiye ulaştığımız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (K.K.T.C), 1930'lu yıllardan beridir eserler veren sanatçıların yapıtları; ya devlet koleksiyonu adı altında çeşitli kurumlarda ve depolarda, ya da özel koleksiyonlarda varlığını sürdürmektedir.

Son yıllarda oluşan küresel sanat piyasası içinde, oldukça önem kazanan 'Koleksiyon- Koleksiyonerlik' olgusu, 2010 Kültür Başkenti olan İstanbul'un da bu piyasa içine dâhil olmasıyla Türkiye'de de sorgulanır duruma gelmiştir. Bu durumu, İstanbul Modern'in baş küratörü Levent Çalıköglu şu sözleri ile aktarmaktadır;

Bir koleksiyon nedir, nasıl oluşturulur, nasıl inşa edilir, bunun tarihsel, arşiv, bellekle olan ilişkisi nasıl yaratılır? Bu konuda kimler söz alır, kimler yetkilidir? Uzmanlaşma, koleksiyon yapma meselesi, koleksiyon politikası nasıl belirlenir? Bu tartışmalar son birkaç yılın gözde, önemli ve üzerine gidilmesi gereken başlıkları (Çalıköglu 2009).

Kıbrıs Türk plastik sanatlar tarihini oluşturan elli yılı aşkın süreç, başka ülkeler ve kültürlerle karşılaştırıldığı zaman çok kısa bir zaman dilimi sayılsa da, bu kısa dönem içinde belli bir değişim ve gelişim kaydedildiği görülmektedir. Ancak gelinen bu noktada, Kıbrıs Türk plastik sanatının geçirdiği evreler ve gelişim sürecinin yeterince araştırılmadığı ve yorumlanmadığı da anlaşılmaktadır. Bu bağlamda araştırmaya, devletin elinde bulunan, özellikle en eskisi 1934 tarihli olmak üzere, günümüze kadarki süreçte, gerek devlet resim-heykel sergileri, gerekse sanatçıların kişisel sergilerinden alınan ve incelenmeyi bekleyen bir zenginlik olarak karşımızda durmakta olan, devlet koleksiyonu ile başlamanın doğru olacağı düşünülmüştür.

## 1. KOLEKSİYONCULUK

### 1.1 Koleksiyon ve Koleksiyonculuk Nedir?

Türk Dil Kurumu Koleksiyon kelimesini; ‘Öğrenme, yarar sağlama veya zevk amacıyla bir araya getirilmiş ve özelliklerine göre sınıflara ayrılmış nesnelerin bütünü, derlem’ olarak tanımlar (Türk Dil Kurumu, 2012). Konukçu tanımla ilgili şu örnekleri vermektedir;

Krzytof Pomian koleksiyonu ‘Geçici ya da sürekli olarak ekonomik dolaşımdan uzak tutulan, amaca özel hazırlanmış mekânlarda korunan ve sergilenen doğal ya da yapay objeler grubu’ olarak nitelendirmektedir. Kimi tanımlarda ise koleksiyonların misyon, amaç ve tema özelliği öne çıkmaktadır; ‘Müzenin misyonu ve amacını yansıtan karakteristikte sanat eseri topluluğudur. Bir koleksiyon bir coğrafi alan, bir zaman dilimi gibi temalar üzerine kurulu olabilir. Koleksiyon aynı zamanda daha büyük bir kuruluşa ait parçalar ya da bir şahıs tarafından sahip olunan bir grup sanat eseri anlamını da taşıyabilir’ (Konukcu, 2007)

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı gibi; toplamak koleksiyon yapmak için yeterli olmamaktadır. Toplanan nesnelerin sınıflandırılabilir olmaları da gerekmektedir. Ayyıldız’a göre; Önemli olan sınıflamadır. Sınıflandırılmamış, ama gelişigüzel alınmış nesnelere bir koleksiyon oluşturamaz (Ayyıldız, 2003).

L. Buck/J.Greer; toplama içgüdüsünü tanımlamak için kullanılan en yaygın kelimenin ‘Obsesif’ olduğunu, kendisi de hırslı bir koleksiyoncu olan Sigmund Freud’un biriktirmeyi ‘Kayıp tazmini’ olarak tanımladığını söyler (Buck, 2006). Walter Benjamin’e göre koleksiyonculuk; geçmişe ilişkin bir tutumdur. Toplamak, biriktirmek bir çocuk tutkusudur (Ayyıldız, 2003). Bu bağlamda; koleksiyonculuğu, kişisel bir merak ve ilgi nedeniyle herhangi bir objeyi toplama uğraşı olarak tanımlayabiliriz.

## 1.2 Dünyada Ve Türkiye’de Koleksiyonculuğun Tarihsel Gelişimi

Koleksiyonculuk, tam manasıyla Antik Roma’da uygulanmaya başlandıysa da ilk çağlardan beri değerli sayılan nesnelerin bir uğraş olarak biriktirildiği bilinmektedir. Serpil’e göre;

Bu birikimleri, koleksiyonculuğun ilk örnekleri olarak değerlendirmek mümkündür. İlk çağlarda koleksiyonlar, dini, ekonomik ve siyasi amaçlarla üretilen nesnelerin muhafazası ya da yağmalama sonucu elde edilen ganimetlerin saklanmasıyla oluşmuştur. Bu koleksiyonlar; tapınaklar, sunaklar, yeraltındaki özel odalar, mezarlar ve saraylarda muhafaza edilmiştir (Serpil, 2006).

Antik Dönemde Romalıların Yunan tapınaklarından yağmaladıkları ve aslında onlar da birer koleksiyon olarak nitelendirilebilecek, dini törenlerde adak olarak sunulan kaplar ve heykelleri beraberlerinde Roma’ya getirdikleri görülmektedir. Bu durumu Artun şöyle açıklar;

Başlangıçta ganimet olarak, hiçbir şekilde ayıklanmaksızın, her türlü sanat eserinin Roma’ya nakledildiği bilinmektedir. M.Ö 180 yılında Romalı kumandan Marcus Fulvius Nobilior’un, eline geçen her şeyi toplayarak Roma’ya 285 Bronz, 230 Mermer heykel ile 60 kiloya yakın altın süs eşyası getirdiği söylenir. Zamanla zevkin geliştiğini, eğitimin etkisiyle ganimetlerin seçilmesine gidildiğini, hatta Romalı kumandanların sefere çıktıklarında yanlarında bu eserlerden anlayan uzmanlar bulduklarını görüyoruz. Önceleri, Helenlerin geleneklerine uygun bir tarzda, Romalılar da ele geçirdikleri heykel, resim ve diğer sanat eseri ganimetleri çeşitli tapınaklara sunmaktaydılar. Zamanla bu gelenekten sıyrılan kumandanların, ganimetlerinden bir kısmını kendileri için ayırmaya başladıkları gözlenir. Böylece Roma’da ilk özel koleksiyonlar teşekkül eder (Artun, 2006).

Koleksiyonlar oluşturulurken seçiciliğin geliştiği Ortaçağ’da kilise ve manastırların değerli maden ve eşya koleksiyonlarını görmekteyiz. Başlıca kaynaklar fetihler ve misyonerlik faaliyetleridir. Rönesans dönemine kadar kilise ve saraya, mesenlik ilişkisi temelinde kimliklerini öne çıkarmadan hizmet veren sanatçılar, burjuva sınıfının mesenlik yapmasıyla birlikte kimliklerine kavuşarak anonimlikten kurtulmuşlardır. Bu alanda akla ilk gelen Medici Ailesi’dir. Medici Ailesi, İtalya’da 1434- 1737 yılları arasında yaklaşık 300 yıl boyunca sanat, ticaret, siyaset ve din alanında çeşitli orta ve üst düzeyde görevlerde yer almış ve Rönesans dönemi İtalya’sının gelişmesinde temel yapının oluşmasında ve işleminde önemli rollere sahip olmuşlardır. Rönesans’a koleksiyonculuk alanında en büyük katkıları mesenliği kurumsallaştırarak yaygın hale getirmeleri olmuştur. Medici Ailesi’nin gerek sanata gerekse sanatçılara olan yoğun ilgileri bilinçli koleksiyonculuk anlayışının temellerini oluşturmuştur.



I.Cosimo de Medici'nin yaptırdığı Medici Sarayı (Bkz. Görüntü 1), Rönesans döneminde özel aile koleksiyonunu sergilemek amacıyla yapılan ilk saraydır. Medici Sarayı bu bağlamda Avrupa'da açılan ilk müze olarak kabul edilmektedir (Serpil, 2006).



**Görüntü 1: Medici Sarayı avlusundan bir görüntü.**  
(<http://www.flyingartist.com/blogger/2005/11/medici-palace.html>)

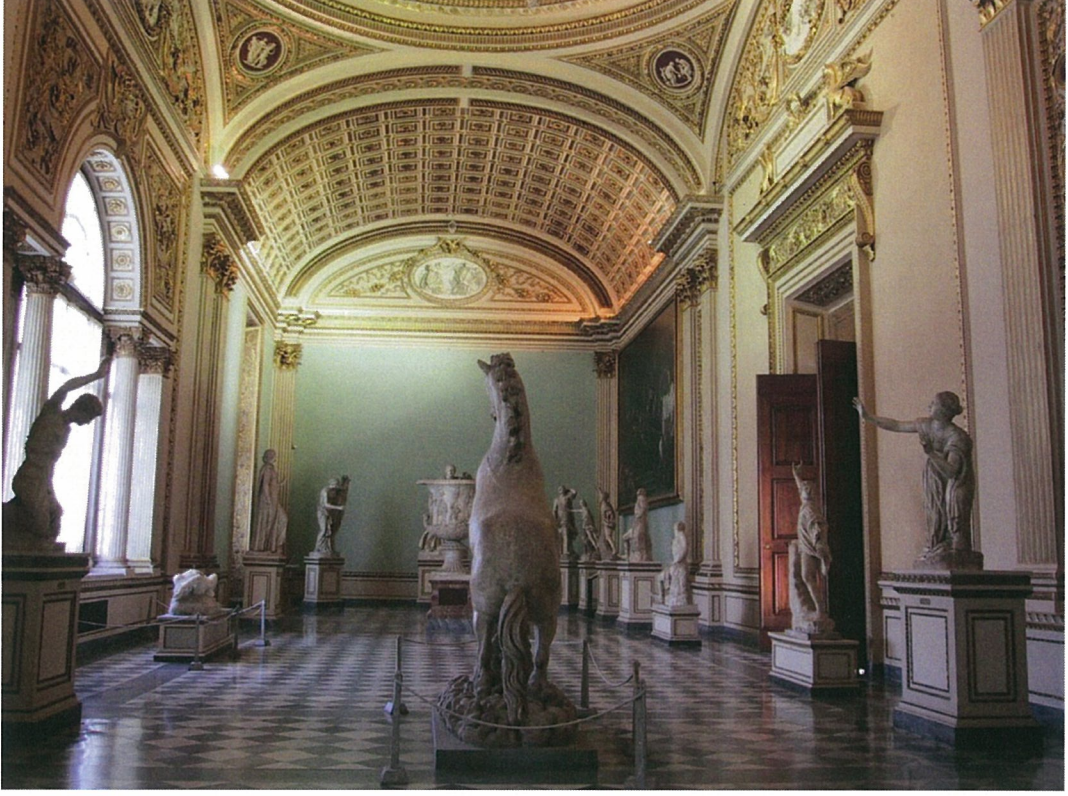
XVI. yüzyılda Koleksiyonculuk, dünyanın çeşitli yerlerinden toplanan her türlü obje ile oluşturulan 'Nadire Kabineleri' ile yeni bir boyut kazanmaktadır. XVIII. Yüzyılın ortalarına kadar devam eden 'Nadire Kabineleri' nin oluşturulmasında; Rönesans'ın Hümanizm anlayışı çerçevesinde, insanın küçük bir evren olmasından yola çıkılarak bütün bir evrenin küçük bir odada toplanması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda toplanan nesnelere türlerine göre, Naturalia, Artificialia, Exotica, Biblioteca v.b sınıflara ayrılmaktadır. Artun'a göre;

Nadire Koleksiyonlarında Naturalia'dan sonraki başlıca katagoriyi Artificialia oluşturur; yani , sanat ürünleri (ars), yapay nesnelere (artificium): Klasik kültürü canlandıran antikalar, resimler, heykeller, sikkeler, madalyalar, mücevherler, dokumalar, silahlar, bezemeli/kakmalı, altın/gümüş kaplar, kısacası bir ustalıkla işlenmiş her türlü zanaat harikası. Bir başka kategori, daha çok denizcilikte kullanılan, zamanı ve mekanı kaydetmeye yarayan fenni aletleri kapsar ve Scientifica adını alır (Artun, 2006).

XVII. yüzyılda kraliyet koleksiyonlarının halka açılarak, kamusal müzeler oluşturulmaya başlandığı görülmektedir. Örneğin; Uffizi Sarayı (Bkz. Görüntü 2),



koleksiyonunu sergilerken heykel ve resim çalışmalarını ayrı ayrı teşhir etmektedir. Koleksiyonlar çoğunlukla halka kapalı olsalar da müzelerin açılması sanat açısından özerk bir alanın oluşmasını sağlamaktadır. Sanat ürünü zanaattan ayrılarak kamuya teşhir edilecek bir eser haline gelmektedir (Serpil,2006).



**Görüntü 2: Uffizi Sarayı Galerisinden bir görüntü.**

(<http://stalkingthebellepoque.blogspot.com/2010/09/building-of-week-uffizigallery.html>)

Sanayi Devrimi ve Fransız Devrimi sonrasında her alanda olduğu gibi sanat ve koleksiyonculuk alanında da bazı değişiklikler gözlenmektedir. Rönesans Döneminde gördüğümüz mesenler gibi bu dönemde de sanatın gelişmesine katkı koyan sanat tacirlerinin tarih sahnesine çıktığı görülmektedir. Serpil konuyla ilgili şu görüşü aktarır;

XIX. Yüzyılın sosyo-Kültürel, ekonomik ve sanatsal ortamında yaşanan değişimler, koleksiyonların yapısında da değişikliklere sebep olmuş, Avrupa'daki sanat piyasasına zengin Amerikalı koleksiyoncuların katılmasını sağlamıştır. Sanat piyasasındaki bu değişimlerde dönemin Avrupalı sanat tacirlerinin büyük katkısı olmuştur. Sanat Tacirlerinin, kendilerinden öncekilerden en önemli farkları yeni ve çağdaş olan kendi döneminin genç sanatçılarına inanmaları ve onları desteklemeleri olmuştur. Güncel sanata destek veren bu tacirler hem sanat piyasasının çarklarını değiştirmiş, hem de sermayenin çağdaş sanata yönelmesini sağlayarak sanat üretiminin artmasına ve ekonomik destek bulmalarını sağlamıştır (Serpil, 2006).



XIX. yüzyılda Avrupa kentlerinin birçoğunda müzelerin kurulduğu görülmektedir. Amsterdam'da 1808'de açılan Rijks Müzesi (Bkz. Görüntü 3), 1818 tarihli Prag Müzesi, Londra'da 1824 yılında açılan National Gallery ve 1897'de açılan Tate Gallery, 1852'de St. Petersburg'da açılan Ermitaj Müzesi, ayrıca 1846 yılında kurulan İstanbul Arkeoloji Müzesi (Bkz. Görüntü 4) örnek olarak gösterilebilir.



**Görüntü 3: Rijks Müzesinden bir görüntü.**  
(<http://www.sleeplessinkl.com/2009/10/02/rijksmuseum-amsterdam-schiphol>)

1939-1945 yılları arasında süren ve Avrupa'nın sosyal- kültürel açıdan gerilemesine sebep olan II. Dünya Savaşı sonrasında, Amerika Birleşik Devletleri'nin Avrupa'nın aksine siyasal ve kültürel alanda güçlenerek dünya sanat piyasasına yön verdiği görülmüştür. Serpil'e göre;



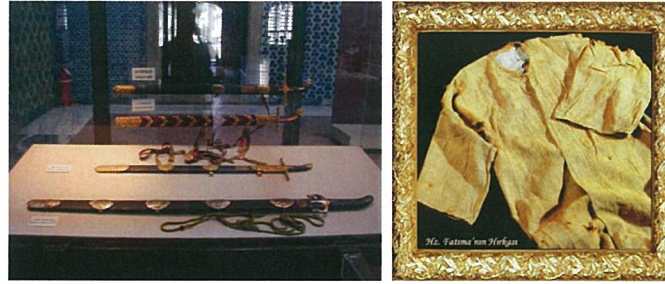
**Görüntü 4: İstanbul Arkeoloji Müzesinden bir görüntü.** (<http://tr.visit2istanbul.com/istanbul-arkeoloji-muzeleri-kutuphanesi/>)

Savaş sürecinde ufak çaplı da olsa varlığını Amerika'da sürdüren sanat piyasasını, ekonomik krize rağmen tablo almaya devam eden koleksiyoncular sağlamıştır. Ekonomik kriz sebebiyle koleksiyonlar dağılırken, tablo fiyatları da aşırı düşüş göstermiştir. Amerikan sanat piyasası esas gelişimini savaş sonrasında göstermiş, New York savaş sonrası modern sanatın merkezi olmuştur (Serpil, 2006)

İlerleyen yıllarda sanat eseri koleksiyonculuğunun, özellikle İngiltere ve Amerika'da, kendilerine uygulanan vergi indirimleri nedeniyle, çok-uluslu şirketlerin eline geçtiği görülmektedir. Konuyla ilgili görüşünü Wu, şu şekilde aktarır;

1980'lerden itibaren Atlantığın iki yakasındaki şirketler, sanat koleksiyonculuğu etkinliklerini yoğunlaştırmaya başladılar. Kendi Kuratörleriyle ve sanat departmanlarıyla donanmış olan günümüz şirketleri, ekonomik güçlerini kullanarak, oluşturdukları koleksiyonları yurtiçinde ve yurtdışında sergilemeye başladılar; böylece imtiyaz ve yetki açısından kamu müzeleri ve galerileriyle yoğun bir rekabete girdiler (Wu, 2005).

Türkiye'de koleksiyonculuk tarihine bakıldığında; ilk olarak padişahlara ait kıyafet, silah vb. eşyaların, sanatkârlar tarafından yapılan hat ve minyatürlerin, ayrıca fetihlerde elde edilen ganimetlerin saklanıp korunarak bir çeşit koleksiyon oluşturulduğu görülmektedir. Bunun en önemli örneklerinden birisi, XVI. yy.da Mısır'ın fethinden sonra, Topkapı Sarayı'na getirilen ve Kutsal Emanetler olarak adlandırılan, Peygamberlere ait eşyalardır (Bkz. Görüntü 5).



**Görüntü 5 : Topkapı Sarayı'ndaki Kutsal Emanetlerden bir görüntü.**  
(<http://www.geziresim.com/topkapi-sarayi-has-oda-mukaddes-emanetler-dairesi.html>)

Padişahların da dönem dönem koleksiyonculuk yaptığı bilinmektedir. Fatih Sultan Mehmet'in daha sonradan albüm haline getirdiği bir minyatür koleksiyonu olduğu bilinmektedir. Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman porselen biriktirmiş, II. Abdülhamit değerli taş ve mücevher koleksiyonu yapmıştır (Serpil, 2006).

Yüzyıllar boyunca koleksiyonculuğun, sarayın tekelinde kaldığı ve halka kapalı olarak varlığını sürdürdüğü, ayrıca bu koleksiyonların belli bir koleksiyonculuk



sistemiyle değil, daha çok bir biriktirme eylemi şeklinde oluştuğu bilinmektedir. Hazinedeki koleksiyonlara ilişkin ilk envanter, Sultan II. Beyazıt döneminde (1481-1512) tutulmuştur. Bu kayıtların ileri tarihli örnekleri daha ayrıntılı olarak hazırlanmış, özellikle IV. Mehmet zamanında sonraki dönemler için örnek teşkil edecek bir koleksiyon envanteri hazırlanmıştır (Konukcu, 2007). 1910 yılında; 1883'te açılan Güzel Sanatlar Okulu öğrencilerinin faydalanmaları amacıyla, daha sonradan İstanbul Devlet Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonuna devredilen, 'Elvah-ı Nakşiye' (Resim Tabloları Koleksiyonu) adında bir koleksiyon oluşturma kararı alındığı, bu karar neticesinde; hem Türk resamlara batılı sanatçıların eserlerinin kopyalatıldığı, hem de bu ressamların özgün eserlerinin satın alındığı görülmektedir. Köksal bu süreci şu şekilde aktarır;

Halil Edhem'in hayali sadece Osmanlı sanatına yer veren küçük çaplı bir ulusal sanat müzesi değildir. Tam tersine, Louvre modelini takiben, çağdaşlık ve medeniyetten hak talep eden, Osmanlı ile Avrupa'nın yan yana, ulusal ekollere göre sergilendiği bir sanat tarihi anlayışını müzede temsil etmenin peşindedir. Bu nedenle de, kendisine verilen bütçe Avrupa'dan orijinal eser getirmeye yeterli olmayınca, bazı eserleri kopya ettirmek konusunda da çekince duymaz. Önemli olan modern bir sanat tarihi okumasını görselleştirmektir. Halil Edhem büyük bir titizlikle elde bulunan eserleri inceler ve bu okumaya göre koleksiyonun eksik kalan parçalarını da kopyalarla tamamlar...Bu koleksiyon için ayrı bir müze kurmayı başaramaz, ama koleksiyon çeşitli dönemlerde Dolmabahçe Sarayı ile Sanayi-i Nefise Mektebi'ndeki galeride sergilenir (Köksal, 2012).

Cumhuriyet'in ilk yıllarında; Avrupa'da olduğu gibi sanatı ve sanatçıyı destekleyecek bir zümre oluşmadığı için, bu rolü devletin üstlendiği görülmektedir. Konukçu şu görüşleri aktarır;

Devlet, sanatçıların sayısını çoğaltmak ve üretimi teşvik etmek için, ödüller verir, sergiler düzenleyerek, buralardan yapıtlar satın alır... Koleksiyonların çoğalması için sanatçıları takdir edecek, eserlerini satın alacak bir kesim yaratmak lazımdır. Bu bağlamda devlet; sergilerle, yayımlarla, koleksiyonculuğu empoze ederek, köklü kurumların koleksiyonculuğa başlamasını sağlar. 1926 yılında TC Ziraat Bankası, 1931 yılında TC Merkez Bankası, 1940'lı yıllarda ise TC İş Bankası koleksiyonculuğa başlarlar (Konukcu, 2007).

1930'lu yıllarda devletin çıkarmış olduğu yasayla; her kamu binasında sanat eseri bulundurma zorunluluğu getirilmiştir. Bunun sonucunda o dönemde kurulan bankalara da eser alınmaya başlandığı görülmektedir. Bu yıllarda zorunlu olan bu resim alımları daha sonradan bankaların prestiji haline gelmekte, özellikle 1970'li yılların sonlarında ve 1980'li yıllarda; piyasadaki önemli bir koleksiyoncu potansiyelini oluşturmuşlardır (Serpil, 2006).

1937 yılında, Güzel Sanatlar Akademisi'ne bağlı olarak, Dolmabahçe Sarayı Veliht Dairesi'nde, İstanbul Devlet Resim ve Heykel Müzesi kurulmuştur. Müze koleksiyonunu oluşturmak ve aynı zamanda; ressamların Anadolu'da çalışma yapmasını sağlamak amacıyla düzenlenmeye başlanan 'Yurt Gezileri' projesi sonucunda, günümüze sadece 70 tanesi ulaşabilen, 675 resimden oluşan bir koleksiyon meydana getirilmiştir. Ayrıca, kurumlar ve bakanlıklar tarafından alınan eserler de koleksiyona dâhil edilmiştir. Müze, bugün Türkiye'nin en zengin sanat eseri koleksiyonuna sahiptir. İlerleyen yıllarda Ankara, İzmir, Erzurum gibi diğer illerde de resim ve heykel müzeleri açılmıştır.

1930-1940 yılları arasında sayısı pek fazla olmayan, koleksiyonculuk bilincinden uzak, sadece beğenme ve toplama içgüdüleriyle oluşmaya başlayan özel şahıs koleksiyonculuğunun, 1970'ler ve 80'ler sonrasında daha da bilinçlenerek geliştiği görülmektedir. 1970'li yıllarda açılmaya başlayan Melda Kaptana, Galeri 1, Artisan gibi daha sonra 1980'lerde sayıları artan özel galeriler, sanat piyasasının gelişmesinde önemli rol oynamışlardır. 1980'lerin sonrasında, galerilerin kendi koleksiyoncularını yaratarak, resim sanatına olan ilgiyi yaygınlaştırmaları sonucunda, resim piyasasının canlandığı ve Türk resminin hızla değer kazandığı gözlemlenmektedir. Böylece 1990'lar itibariyle, resim alıcılarının çekimser yaklaştığı çağdaş resimlerin de hızla alıcı bulmaya başladığı görülmektedir. Konukçuya göre;

Temeli Cumhuriyetle atılan kurum koleksiyonlarının artış göstermesi; bunun yanı sıra üniversitelerin ve araştırma kurumlarının kendi koleksiyonlarını oluşturmaları, hem pazarın güçlenmesini hem de kültürel kimliğin korunmasını sağlayacaktır (Konukcu, 2007).

1990'dan sonra; özellikle Körfez Savaşı sırasında yaşanan ekonomik kriz döneminde, sanat piyasasında bir duraklama evresi görülmektedir. Aynı duraklamayı 2000'li yılların başında yaşanan bir diğer krizde de görmekteyiz. 2000'li yıllarda ayrıca; ilk örneği 1980 yılında açılan ve müzeye dönüştürülen özel şahıs koleksiyonu olan Sadberk Hanım Müzesi'nden sonra (Bkz. Görüntü 6), Sakıp Sabancı Müzesi, İstanbul Modern ve Pera Müzesi'nin açıldığı bilinmektedir. Özel koleksiyonların toplumla paylaşılması amacıyla açılan bu müzelerle; hem müze çeşitliliği açısından hem de sanat koleksiyonculuğunun yaygınlaşması açısından bir adım ileriye gidilmiştir.





**Görüntü 6 : Sadberk Hanım Müzesi'nden bir görüntü**  
(<http://guven-guven.blogspot.com/2010/09/pera-sadberk-hanim-tevfik-fikret.html>)

## 2. GÜNÜMÜZE KADAR GELİNEREN SÜREÇTE K.K.T.C'DE SANAT ORTAMINA GENEL BİR BAKIŞ

Kıbrıs Türk Toplumunun plastik sanatlar tarihine kısaca göz atıldığında; varolan kısıtlı sayıdaki kaynaktan başlangıç döneminin 1950'ler olarak kabul edildiği görülmektedir. Daha öncesinde de bazı Kıbrıslı Türk sanatçıların kişisel olarak resim sanatı ile uğraştıkları bilinmektedir. Bunlar arasında, 1928 yılında Kıbrıs Müzesi'nde düzenlenen resim sergisine, 4 adet eser ile katılan ilk Kıbrıslı Türk ressam olarak bilinen Mehmet Necati, Viktoria Kız Lisesi'nde resim dersleri veren Mevhibe hanım ve naif nitelikli resimleriyle bilinen Hasan Öztürk sayılabilir.

1948 yılında ilk defa kişisel bir sergi açan İsmet Vehit Güney, üzerinde durulması gereken bir diğer sanatçıdır. İzlenimci sanat akımının Türkiye'deki öncülerinden biri olan ressam İbrahim Çallı'nın atölyesinde çalışmalar yapan sanatçının, 1960'ta kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bayrağını ve hükümetin resmi amblemini tasarladığı da bilinmektedir. Ressam Emin Çizenel, sanatçı hakkında şu yorumu yapmaktadır;

İngiliz Sömürge Dönemi yıllarında Kıbrıs'ta yansıyan geleneksel suluboya tekniğinin sınırlı 'manzara' örnekleri yanında naif birkaç ressamı da katarsak, genelde pentür örneklerine rastlamak pek olası değildi. Bu bağlamda Güney'in Çallı duyarlığı ile örtüşen, ama kendi özgün empresyonları ile ürettiği tuvaler önemli bir anlam kazanıyor.....Güney bir renkçidir. Kıbrıs'ın doğası ile ışığını da birleştirence bu coğrafyanın devingen pırıltılarını bir resim diline dönüştürebilmiştir. Bu dil tipik bir 'Empresyonist' öykünmecilik değildir. Fırçası kendi bilinci ile kurulu bir inşacılık aşamasında, temiz ve zengin tonlara doğru ulaşan bir palet ile iyi buluşuyor (Güney, 1994).

1950'li yıllarda, Kıbrıs'ta eğitim-öğretim alanında birtakım reformlar yapılmış, okul sayısı artırılarak bu okullara atanan Türk öğretmenler de resim-iş derslerinin kalitesini ve niteliğini arttırmak için sanat eğitimi ile ilgili yenilikleri ve gelişmeleri kısa süreli programlarla öğrenmek amacıyla 'Sömürgeleri Kalkındırma Fonu' adı altında İngiltere'deki yüksek okullara gönderilmişlerdir. Cevdet Çağdaş, Fikri Direkoğlu ve Şinasi Tekman İngiltere'ye gönderilen öğretmenler arasında sayılabilir. Bu öğretmenler arasında bulunan Cevdet Çağdaş konu ile ilgili şunları söylüyor;

Avrupa 1950'li yıllarda, diğer alanlarda olduğu gibi, sanat eğitimi hususunda da örnek alınacak ülkelerin başında geliyordu. Özellikle çocuk resimleri konusunda, Orta Avrupa'da, Avusturya'da gelişen akım, Avrupa'yı çok erken sarmış ve örnek bir ülke haline getirmişti.



İngiliz İdaresinde yönetilen adamız halkları ise yeni bir ışık veya bir yön ararken, Avrupa'ya ve dolayısıyla sömürgesi bulunduğu İngiltere'ye bakmak zorundaydı (Çağdaş, 1986).

Cevdet Çağdaş'ın 1959 yılında Güzel Sanatlar Derneği çatısı altında açtığı ilk kişisel sergisi de dönemin önemli olaylarından biri olarak değerlendirilebilir. Resim sanatını Kıbrıs Türkü'ne tanıtan ve kazandıran kuşak olarak da tanımlanan bu sanatçılar, izlenimci bir teknikle çalışarak doğa temalı eserler ortaya koymuşlardır. İzlenimci tavır Kıbrıs Türk resminde uzun yıllar boyunca, birçok ressam tarafından benimsenmiştir. Mene, konuyla ilgili şu yorumu yapmıştır;

Birinci neden Kıbrıs Türk sanatçısı yaptığı resmi belli bir gereksinmeyi de karşılamak için yapmıştır. Sanatçı aynı zamanda öğretmen olmaktadır. Modernist-Soyut resim tavrını benimserse elitizme düşecek, bu da eğitici karakteriyle çelişecek. İkinci neden şu: entelektüel uğraşın emekleme evrelerindeki Kıbrıs Türk ressamı yadırganmak, dışlanmak, anlaşılammak istemiyor. Bu yanlar, mütevazı Kıbrıslı kimliği ile çelişiyor (Mene, 1988).

Kıbrıs Cumhuriyeti dönemi başlarında, birçok kişi sanat eğitimi almak amacıyla Gazi Eğitim Enstitüsü başta olmak üzere Türkiye'deki sanat akademilerine gönderilmiştir. 1960'lı yıllarda "öğretmen-sanatçılar" olarak anılan bu kuşak sanatçıları, Kıbrıs Türk resmine yeni bir boyut kazandırmış, kişisel ve karma sergilerin sayısını artırmışlardır. 1961 yılında Kıbrıs Arkeoloji Müzesi'nde 'I. Kıbrıs Türk Ressamları Sergisi' gerçekleştirilmiştir. Bu serginin devamı her yıl, önce Lefkoşa Mevlevihanesi'nde, sonraları ise Saray Otel'de yinelenmiştir. Ayrıca aynı yıl içerisinde Lerzan Öke'nin seramik sergisi de açılmıştır. İlk kişisel sergisini 1967 yılında Magosa'da açan Ali Atakan, görev aldığı okulların atölyelerini 'Halk eğitim merkezleri' gibi kullanarak hem geleceğin sanatçıları yetiştirmiş olması, hem de sanat severleri eğitmesi yönünden öne çıkan sanatçılar arasında sayılabilir.

Kıbrıs Türk Toplumunda 1974 öncesinde uygulanan kültür politikalarını inceleyen Bozkurt, dönemi şu şekilde özetlemiştir;

1960-63 döneminde Kıbrıs Cumhuriyeti, fonksiyonel federal bir devlettir, otorite, merkezi hükümet ile Türk ve Rum Cemaat Meclisleri arasında bölünmüştü. Anayasanın 87.maddesi Cemaat Meclislerinin yetkili olduğu alanları belirliyordu. Bu alanlardan birisi de Kültürdü. Her iki Cemaat Meclisi de ilk kuruluşlarında birer Maarif Dairesi kurmuşlardı. Ayrı bir Kültür birimleri yoktu. Kültür işlevi eğitim işlevi içinde görülüyordu. Ancak bazı adımlar atıldığı da yadsınmaz. 1962'de Kıbrıs Türk Etnografya Müzesi kuruldu. 1963'te ise 'İlk Sahne', Türk Cemaat Meclisi himayesinde özel bir tiyatro olarak çalışmaya başladı. Toplumlar arası savaşın sürdüğü ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ortadan kalktığı 1964-67 döneminde Kıbrıs Türk Halkını 'Genel Komite' adlı askeri ağırlıklı bir kurum yönetti. Türk bölgeleri birbirinden kopuk olarak sürekli olarak savaş durumunda oldular. Bu bakımdan bu dönemde herhangi bir kültür politikasından ya da etkinliğinden söz etmek kolay değildir. 1968-74 döneminde de eğitimden ayrı, belirgin bir kültür politikası olduğu söylenemez. Gençlik, spor, Köy ve Halk Eğitimi Dairesi olarak kurulan ve adı Gençlik, Kültür İşleri Dairesi daha sonra da Gençlik ve Kültür

Dairesi olarak değiştirilen bir idari birim, kültür politikasının belirleyicisi oldu. Aşırı milliyetçi ve Pan- Türkizm bir yaklaşım gösterten bu daire 'Ergenekon Yayınları' adı ile birçok kitap yayınladı (Bozkurt,1996).

1970'lere gelindiğinde yine aynı okullarda eğitim gören gençler yeni genç kuşağı oluşturmuştur. Çağdaş, bu kuşak sanatçıları hakkında şunları söylemiştir;

1970'li yıllardan itibaren Kıbrıs'ta ilgi çekmeye başlayan yeni bir kuşak kendini göstermeye başlamıştı. Yalnız resim dalında değil, plastik sanatların diğer dallarında da bilgi sahibi olan bu kuşaktakiler, adaya yeni akımların getirilmesinde de öncü olmuşlar, soyut (abstrait) gibi o güne kadar pek bilinmeyen alışılmamışın dışında eserlerini sunmaya başlamışlardı.. 1979 yılında Saray otelde açılan 'Çocukça 79' konulu abstre-ekspresyonist teknikle çalışılmış Emin Çizenel'in Kıbrıs'ta açtığı ilk kişisel sergisi, birçokları için yeni resmin ilk çarpıcı örneklerini oluşturuyordu (Çağdaş, 1986).

1974 Barış Harekâtı ile her alanda yeni bir başlangıç yapılmıştır. Kıbrıs Türk toplumu, yeniden yapılanmaya hız vermiş, bu dönemde kültürel faaliyetler de artış göstermiştir. Otellerde, spor salonlarında ve okullarda birçok sergi düzenlenmiştir.

1980'li yıllar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde plastik sanatlar alanında çeşitli örgütlenmeler ve organizasyonların gerçekleştiği yıllar olmuştur. Örneğin, Kıbrıslı Türk Tiyatro sanatçısı Yaşar Ersoy'un girişimiyle yazarları, oyuncularını, görsel sanatlarla uğraşan sanatçıları bir araya getiren Çağdaş Sanatçılar Derneği (Çağ-Der) oluşturulmuştur. Çağ- Der'in yaptığı en önemli girişimlerden biri de, 1981 ve 1985 yılları arasında, dönemin Lefkoşa Belediye Başkanı Mustafa Akıncı'nın işbirliği ile gerçekleştirilen 'Lefkoşa Sanat ve Kültür Festivali' olmuştur (Bkz. Görüntü 6).



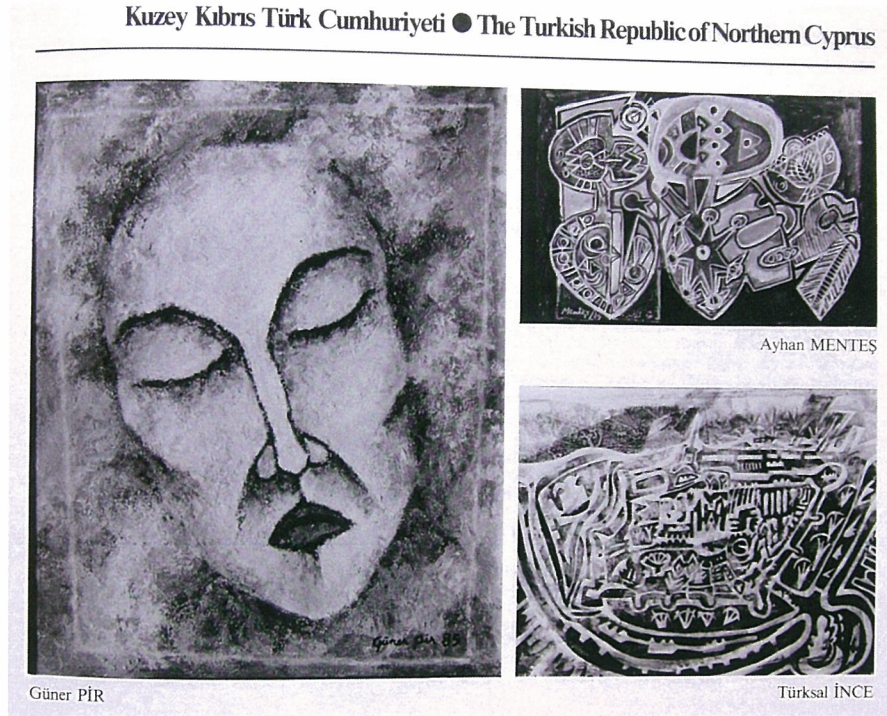
Görüntü 7: Lefkoşa Kültür ve Sanat Şenliği Katalog Kapaklarının görüntüleri.  
(Rana Zincir'in 'Sessiz Tarih'sergi arşivi)

1982 yılında görsel sanatlarla uğraşan sanatçılar, 'Görsel Sanatçılar Derneği'ni kurarak çeşitli sergiler gerçekleştirmiştir. 80'li yılların ikinci yarısına doğru, Kıbrıs



Türk resim sanatı bir değişim sürecine girmiştir. 1983 yılından sonra Türkiye’de yaşanan yapısal değişiklikler sonucu plastik sanat hareketlerinin galericilik, dünyaya açılma v.b açılardan değer kazanması orada eğitim gören Kıbrıslı Türk sanatçı adayları üzerinde özendirici bir etki yapmış, donanımsal bakışlarını etkilemiştir. Bu dönemde, Türkiye dışında eğitim gören gençlerin adaya dönmesi, canlanan görsel sanatlar, sanatçı aktiviteleri çerçevesinde önemli bir tartışma ortamının oluşması, farklı kuşak temsilcilerinin atak sergi etkinlikleri, sanatsal rekabet ve sanatçıların kişi olarak var olma mücadeleleri Kıbrıs Türk resmine yeni bir soluk getirmiştir (Kültür Sanat Kurultayı Raporu 1998).

1974 yılına kadar heykel alanında çok az sayıda açılan kişisel sergiler görülürken 1980’lerden itibaren heykel, daha çok karma sergilerde görülmeye başlanmaktadır. 1984 yılında sergi ve konferans salonu olarak faaliyet gösteren ‘Atatürk Kültür Merkezi’ açılmıştır. Ardından, 1986 yılında K.K.T.C. Turizm, Çevre ve Kültür Bakanlığı, Kültür Dairesi Müdürlüğü kurulmuştur. Yine aynı yıl, Türkiye’de gerçekleştirilen I. Avrupa Asya Sanat Bienali’ne K.K.T.C’yi temsilen aralarında Güner Pir, Ayhan Menteş, Türksal İnce gibi sanatçıların bulunduğu 11 sanatçı, II. Avrupa Asya Sanat Bienali’ne de Emin Çizenel, Nilgün Kozal gibi sanatçıların bulunduğu 17 sanatçı katılmıştır (Bkz. Görüntü 8-9).



**Görüntü 8: I. Avrupa Asya Sanat Bienali Kataloğundan bir görüntü.  
(Rana Zincir’in ‘Sessiz Tarih’sergi arşivi)**



Nilgün KOZAL



Emin ÇİZENEL



Güner PİR

**Görüntü 9: II. Avrupa Asya Sanat Bienali Kataloğundan bir görüntü.  
(Rana Zincir'in 'Sessiz Tarih' sergi arşivi)**

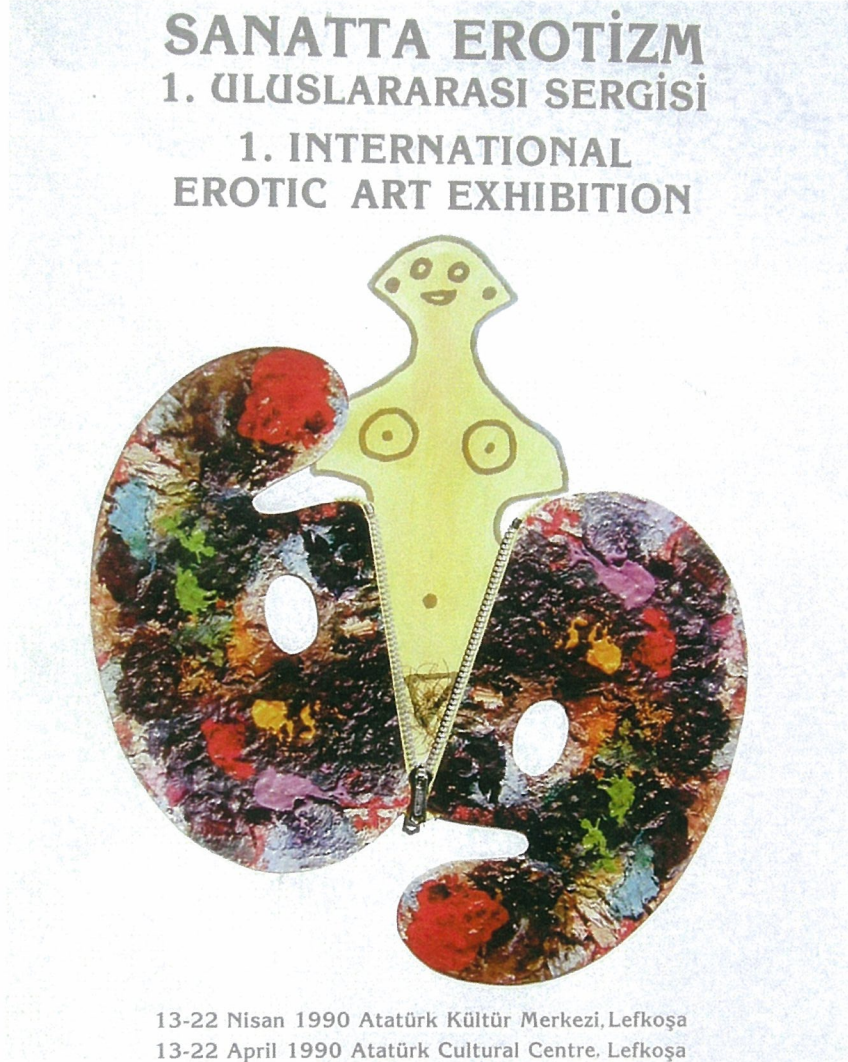
Sivil girişimlerin de 1980'li yıllarda hareketlendiğini görebilmekteyiz. 1985 yılında kültür-sanat konseyi oluşturmak isteyen bir grup sanat kuruluşu yanında, Türk Bankası, her yıl sanatçılara ödülleri verildiği yarışmalar düzenlemiştir, bunun yanında bir sanat dergisi çıkarmaya başlamış ve böylece bir sanat koleksiyonu oluşturmuştur. 1988'de işadamı Ergün Olgun'un da ilk özel galeriyi açarak önemli sergilere ev sahipliği yaptığı bilinmektedir. İlk grup sergilerini bu mekânda açan; Ümit İnacı, Emin Çizenel, Mehmet Uluhan, Filiz Ankaç ve Kemal Ankaç'ın oluşturduğu 'Fluxus' grubu, yayımladığı manifesto ve etkin çıkışları ile dikkat çekmekteydiler. Ankaç'a göre;

Grubun sanatımıza etkilerini şu üç ana başlık altında toplayabiliriz; Yenilikçi ve deneysel sanatı savunmak, uyaran bir üretkenlik işlevi yüklenmek ve iç disiplin. Grubun o dönem resmine olan etkilerini belirgin bir biçimde görmek mümkündür. Örneğin hemen sonrasında açılan sergilerin büyük bir kısmı deneysel ve soyut sanat akımları etkisinde gerçekleşmiştir (Ankaç, 1992).

90'lı yıllarda Kuzey Kıbrıs'ta plastik sanatlar ortamının, Haydar Paşa Galeri, Magosa Sanat Derneği ve Görsel Sanatçılar Derneği'nin etkinlikleri ve sürekli



açılan sergileri, ayrıca çok kısa süreli denemeler olarak nitelendirebileceğimiz, sınırlı sayıda sergiye ev sahipliği yapan Vision Galeri ve Bellapais Sanat Galerisi'nin sergileriyle oldukça hareketlendiği görülmektedir. 1990 yılında, Olgun ve Fluxus Galeri birlikte K.K.T.C' de ilk kez 'Sanatta Erotizm', I. Uluslararası Sergisi'ni gerçekleştirmiştir (Bkz. Görüntü 10).

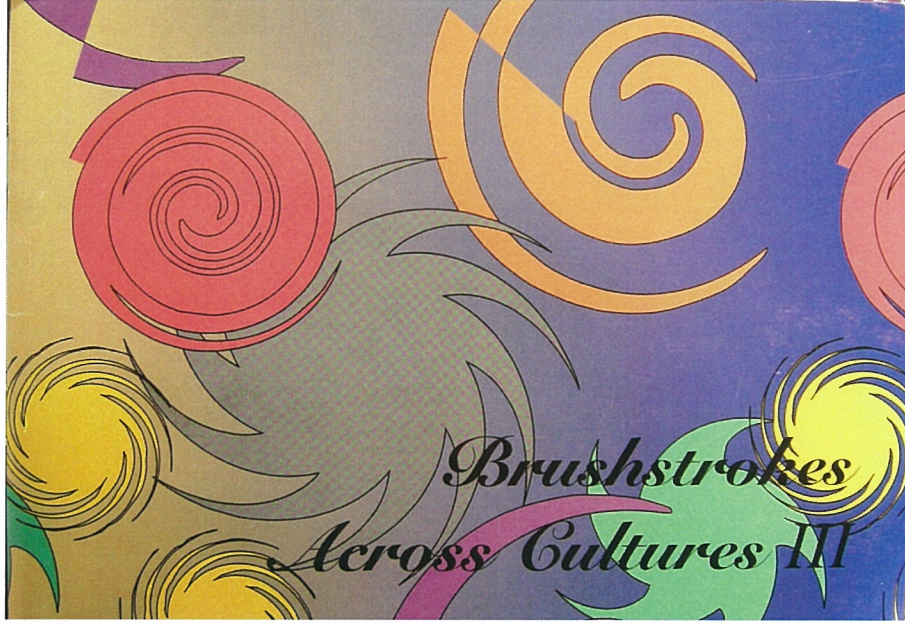


**Görüntü 10 : Sanatta Erotizm 1. Uluslararası Sergisi Afişi**  
(Rana Zincir'in Sessiz Tarih Sergi Arşivi)

Geniş bir izleyici kitlesine sahip olan, İlkay ve Rezzan Nevzat'a ait olan HP Galeri'nin özellikle yurt dışından farklı sergi örnekleriyle öne çıktığı görülmektedir. Pek çok bireysel serginin, film gösterimlerinin, söyleşilerin ve konserlerin yanı sıra HP Galeri ayrıca aralarında 1994'teki 'Kıbrıs Türk Resminde Desen' adlı serginin de yer aldığı birçok önemli toplu sergiye ev sahipliği yapmış, Abidin Dino, Devrim

Erbil ve Burhan Doğançay gibi önde gelen Türk sanatçıları da sergilerine davet etmişlerdir.

1992 ve 1993 yılları arasında, HP Galeri ve Olgun Galeri, Güney Kıbrıs'ta Gloria Galeri ile birlikte Kıbrıslı Rum ve Türk sanatçıları bir araya getiren ilk ve önemli iki toplumlu etkinlik olan 'Kültürlerarası Fırça Darbeleri' adlı sergi dizisini düzenlemiştir (Bkz. Görüntü 11).



Görüntü 11 : 'Kültürlerarası Fırça Darbeleri' Sergi Kataloğu kapağından bir görüntü (Rana Zincir'in 'Sessiz Tarih Sergi' arşivi)

Kuzey Kıbrıs'ta kültür ve sanat yaşamındaki sorunları belirlemek ve ortadan kaldırmak amacıyla, 1998 yılında, konu ile ilgili tüm kurumların (Mimarlar Odası, Kültür Dairesi, Sanatçı Birlikleri, Dernekler v.b) katıldığı I. Kültür Sanat Kurultayı gerçekleştirilmiştir. Kemal Ankaç, doksanlı yıllarda, Kuzey Kıbrıs'ta plastik sanatlar ortamındaki sorunları şöyle aktarmaktadır;

Kaos. Kavramlar yerine oturmamış, sapla saman karışmış, bugüne değin kazanılan değerler hızla erezyona uğramış, öylece gidiyor. Bir sıkışma var, bir daralma var, belirsizlik var. Bunların elbette birçok nedeni var. En başta geleni de sanatın, sanatçının toplumun önüne geçememesi, hatta zaman zaman arkasında kalmasıdır. Birikim ve deneyim eksikliği, her gün kendini artan şekilde hissettiriyor. Kimi zaman, resmimizin geldiği son noktayı düşündüğümde, bunaldığımı, boğulacak gibi olduğumu hissediyorum. Oysa çok yetenekli ve kafası çalışan birçok arkadaşımız var. Bir an önce bir araya gelerek sanatımızın sorunlarına köklü çareler bulmamız gerekiyor, yoksa bu erezyona karşı daha fazla direnmemiz mümkün olmayacak. Siz bunca çok sayıda açılan sergiye bakıp da, resim sanatımızın ilerleme gösterdiğini sanmıyoruz. Sayısal olarak belirgin bir artış olduğu kesin, ancak aynı gelişmenin kalitede de görüldüğünü söylemek olası değil. Savsız, gerekçesiz, sırf sergi açmak için sergiler yapılıyor. Bu olmaz. Amatörler sanatçı, sanatçılar ise pek çok zaman amatörce davranıyorlar.



Ve ne yazık ki bu tavırlar, bilinçli veya bilinçsizce destek buluyor, gün geçtikçe kökleşiyor (Ankaç, 1996).

2000’li yıllara gelindiğinde, 30 yıllık bir süreçten sonra Kıbrıs’ta sınır kapılarının açılmasıyla beraber, iki toplumlu olarak gerçekleştirilen workshop ve sergiler, aynı adada yaşayan fakat 30 yıl boyunca hiçbir iletişimi olmayan Türk ve Rum sanatçıların birbirlerini ve sanatlarını tanıma, karşılaştırma ve paylaşma imkanlarına olanak sunmuştur. 2001 yılında kurulan Akdeniz Avrupa Sanat Derneği (EMAA) bu alanda oldukça etkin çalışmış ve ‘Açık Ufuklar ve Açık Stüdyolar’, ‘Hyperlinks’, ‘Leaps of Faith’, ‘Sanat Lefkoşa’da’, ‘Art Aware’ gibi birçok iki toplumlu serginin organizasyonlarını gerçekleştirmiştir.

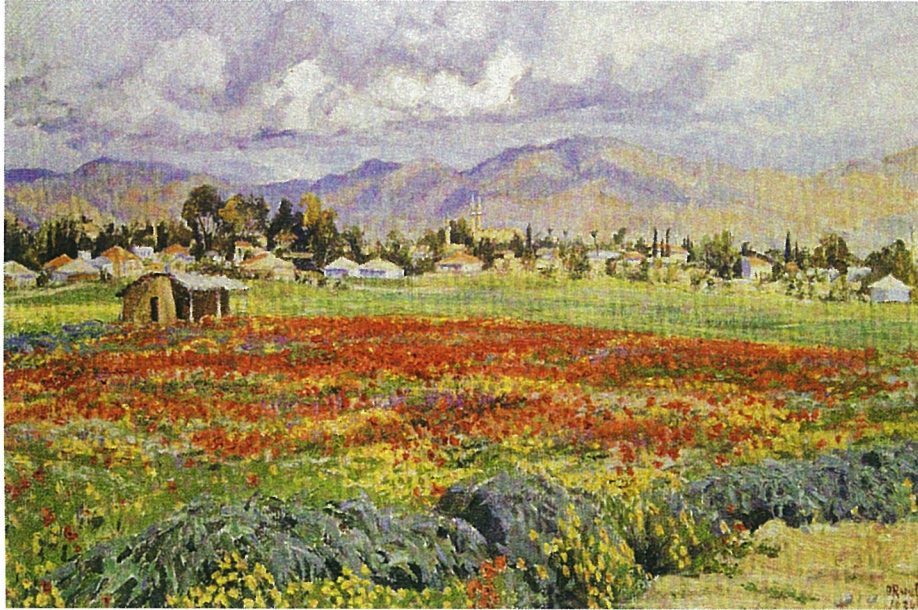
Kuzey Kıbrıs’ta bulunan üniversitelerin güzel sanatlar ve tasarım fakülteleri ise; verdikleri kaliteli ve düzeyli eğitim yanında, gerçekleştirdikleri ulusal ve uluslararası birçok etkinlik ile, ülkenin sanat ortamına yeni bir boyut getirmiş, sanatın akademik ortamda gelişmesine olanak sağlamışlardır.



### 3. KUZHEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ DEVLET KOLEKSİYONU

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Koleksiyon Listesi incelendiğinde; en eskisi 1934 tarihli olmak üzere günümüze kadar, gerek devlet resim heykel sergilerinden gerekse sanatçıların kişisel sergilerinden alınmış, Kıbrıslı ve yabancı 153 sanatçıya ait, toplam 455 eserden oluştuğu görülmektedir (Bkz. Ek 1). Bu koleksiyonda; büyük bir kısmı yağlı boya, sulu boya ve/veya karışık malzeme resim olması yanında, heykel, seramik ve karikatür dalında da eserler bulunmaktadır. Sözü geçen eserlerin, Meclis, Başbakanlık, Atatürk Kültür Merkezi ve çeşitli devlet kurumlarının tasarrufunda olduğu bilinmektedir.

#### 3.1. K.K.T.C. Devlet Koleksiyonundan Örnekler



**Resim 1** Olga Rauf, Gelincik Tarlası,1934. 37.5x 62.5



**Resim 2** Betty Baker, isimsiz, 49x60



**Resim 3** İsmet V. Güney, Güller, 1966





**Resim 4** Cevdet Çağdaş, Derviş Paşa Konağı, 1986, 38x48

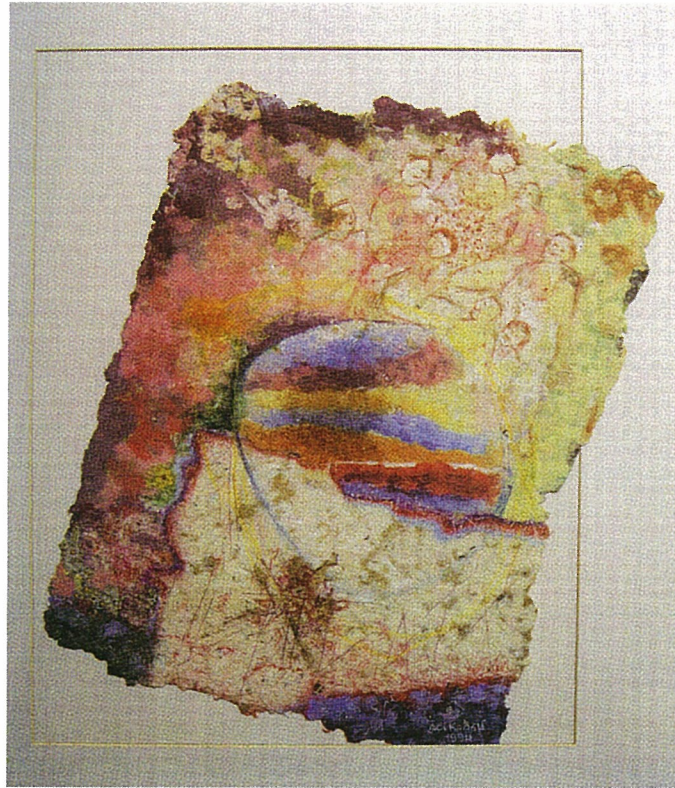


**Resim 5** Şinasi Tekman, Kadın, 1987, 118x60





**Resim 6** Ayhan Menteş, Balık Temizleyen Adam 1990, 42x29.5



**Resim 7** İnci Kansu, Su ve Çiçek Ülkesinden Günce III, 1994, 64x54

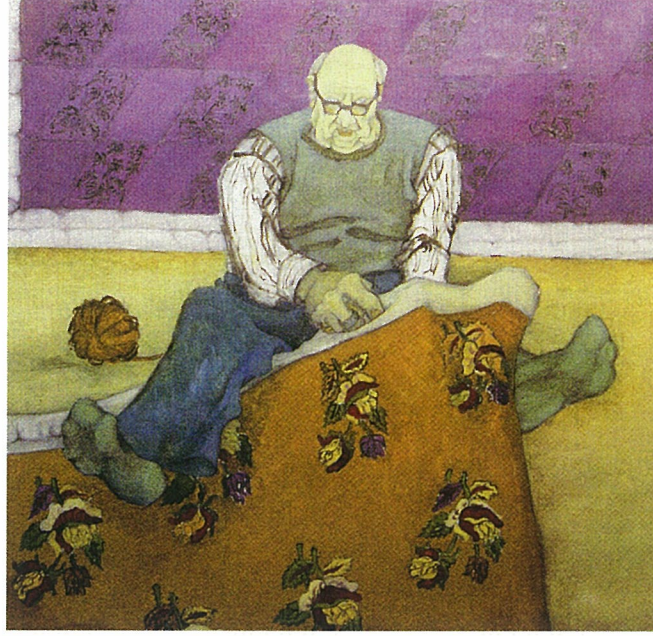




**Resim 8** Gör l  zkan, Issız Oda Sesiz  nsan, 1995, 25x18



**Resim 9** Ali Atakan, 109x80

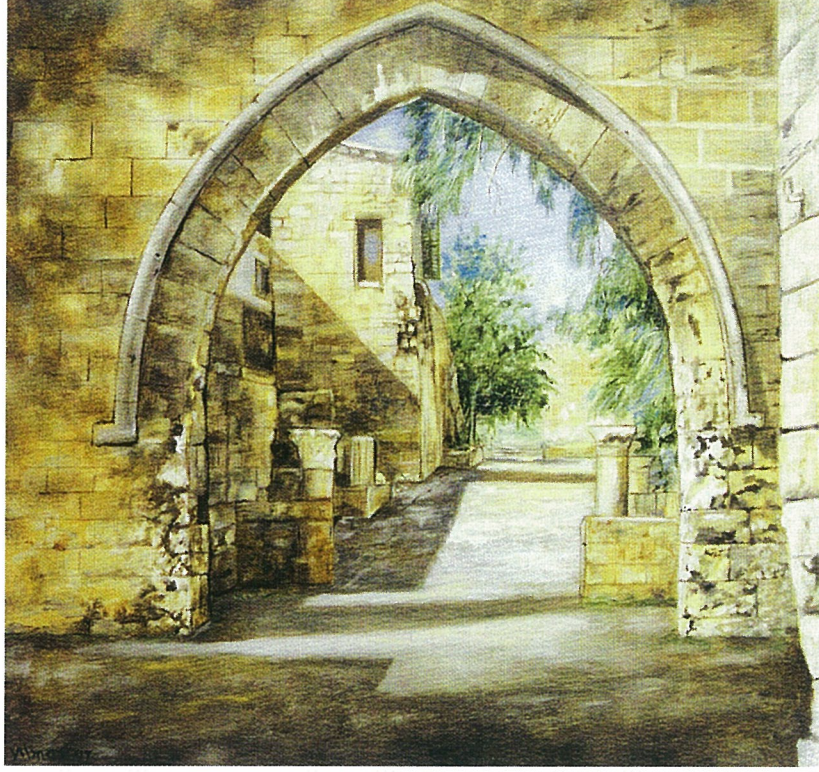


**Resim 10** Aylin Örek, Yorgancı, 1986, 80x8



**Resim 11** Salih Oral, Dijon Sevinci, 1987 75x51





**Resim 12** Yılmaz H. Hakeri, Namık Kemal Zindanı 1997, 48x58



**Resim 13** Yaşar Çallı, İsimsiz 152x202



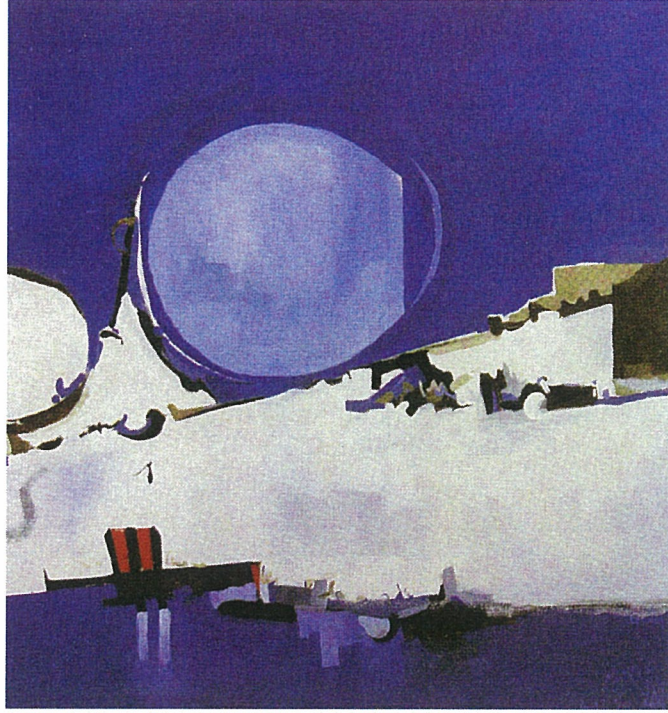


Resim 14 Solmaz Ersöz, İsimsiz, 1991, 70x50



Resim 15 Günay Güzelgün, Kışa Hazırlık 1988, 50x40





**Resim 16** Gönen Atakol, Doğa II, 1983, 8x84



**Resim 17** Emel Samioğlu, Özlem, 1987, 60x80



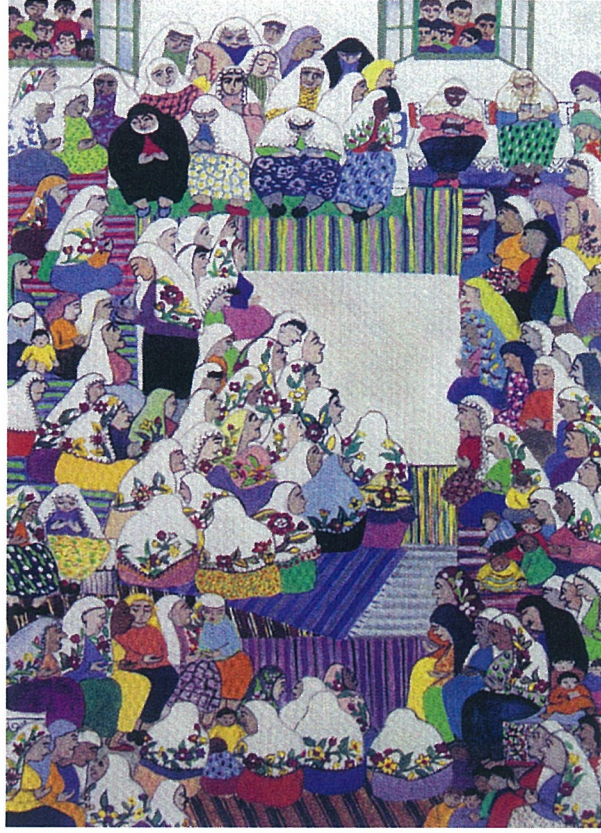


**Resim 18** Salih M. Çizel, *Kör Döğüş*, 1994, 64x76

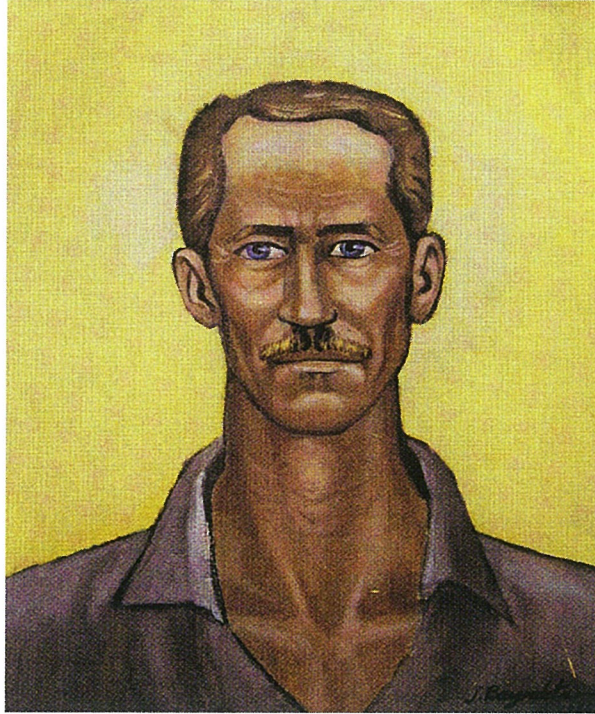


**Resim 19** İsmet Tatar, 1999, 124x124





**Resim 20** Özden Selenge, Mevlitte Kadınlar 1992, 50x40



**Resim 21** Salih Bayraktar, Kaybolan İnsanımız 1986, 60.5x45.5





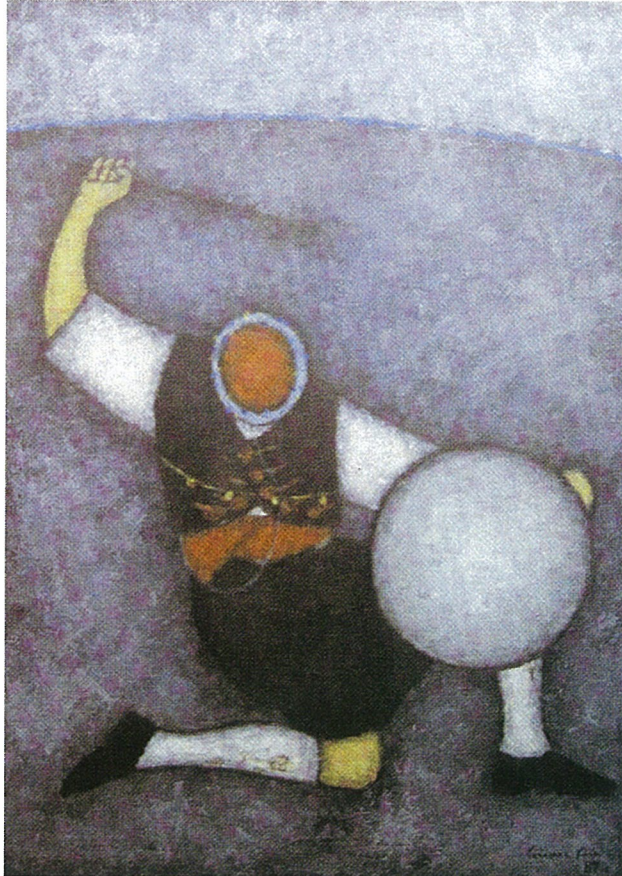
**Resim 22** Emin Çizenel, Anılara İlişkin 1985, 80x60



**Resim 23** Güner Türker, 1991, 48.5x37



**Resim 24** Feridun Işman, Sanatçıya Saygı, 1990, 50x70



**Resim 25** Güner Pir, Folklor I, 1987, 85x65





**Resim 26** Mehmet Uluhan, Armut Kadın III 1986, 70x50

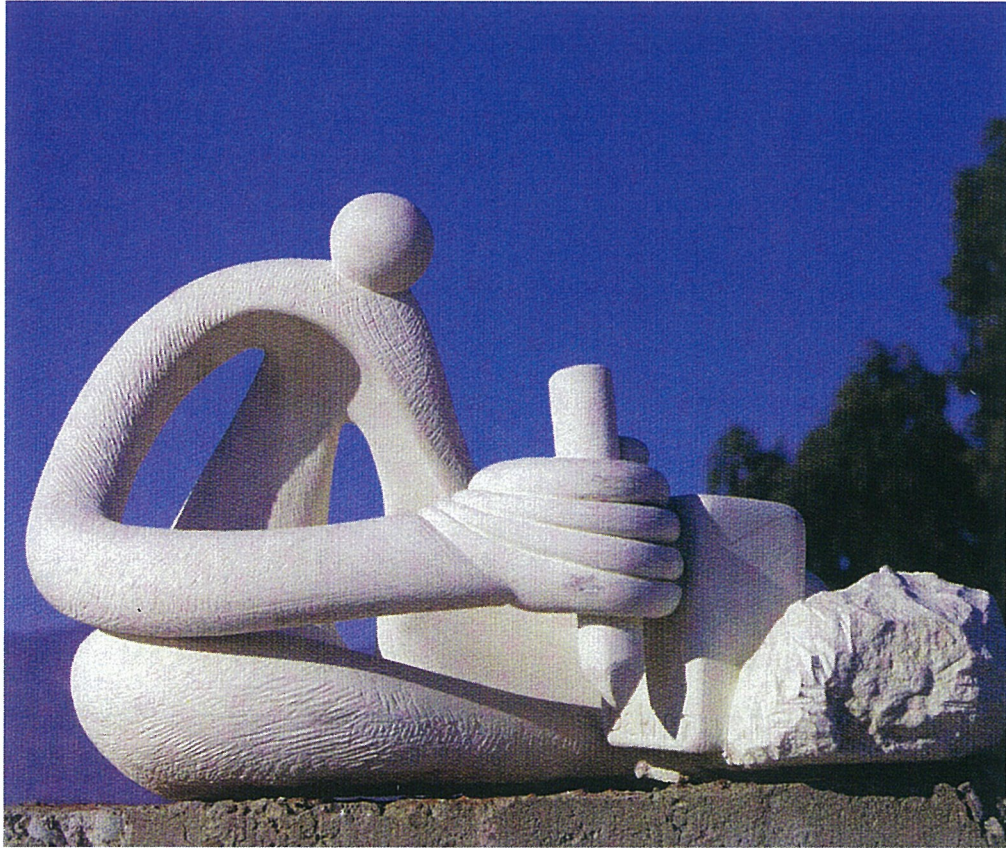


**Resim 27** Türksal İnce, Venedik Aslanı, 1994, 70x85





**Resim 28** Hikmet Uluçam, Lapta'dan, 1987, 49x63



**Resim 29** Baki Boğaç, Herkes Kendini Yontar III, 1997 30x25x27





**Resim 30** Cumhuriyet Deliceirmak, Yürüyor Birgün Uçacak 120x60x75



**Resim 31** Zülal Karlıova, 2002, 100x120





**Resim 32** Nilgün Güney, Girdabın İçinde Tutunabileceği Neydi? 1990, 82x120



**Resim 33** İlkyay Önsoy, Meksikan Geçidi, 1994, 30x35





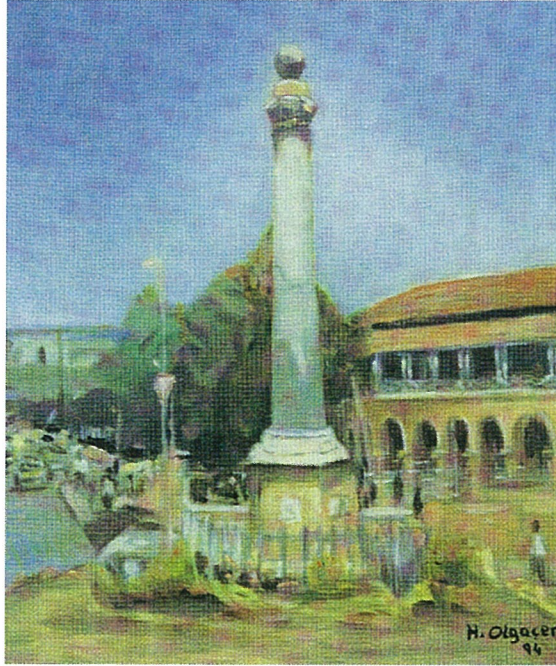
**Resim 34** Alper Susuzlu, 1997, 60x30



**Resim 35** Aşık Mene, Temas, 1993, 64x60



Resim 36 Semral Öztan, 26 no.lu kapı, 1998

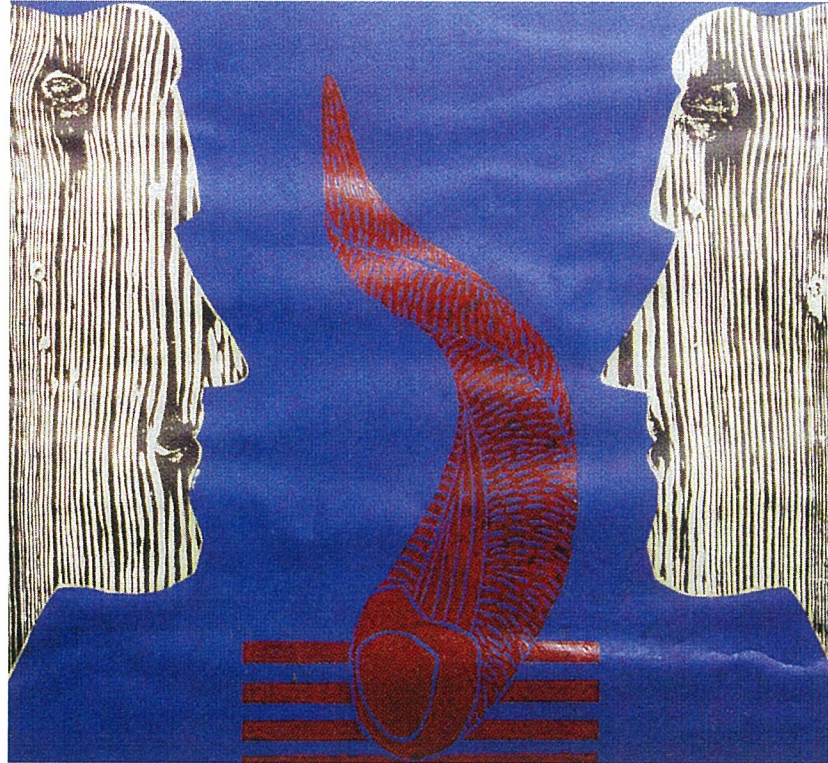


Resim 37 Hikmet Olgacer, Sarayönü Meydanı 1994, 40x33





**Resim 38** Ümit İnatçı, Geçmişten İpuçları 1988, 50x70



**Resim 39** Yücel Yazgın, Bakış, 1984, 56x52



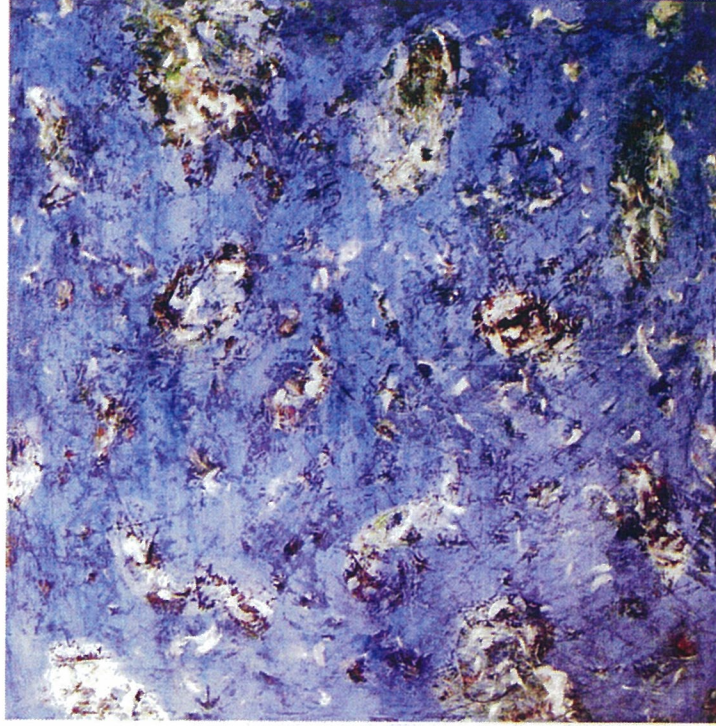


**Resim 40** Ayhatun Ateşin, Suyun Türküsü, 1999



**Resim 41** Hüseyin Özinal, 1998, 98x68



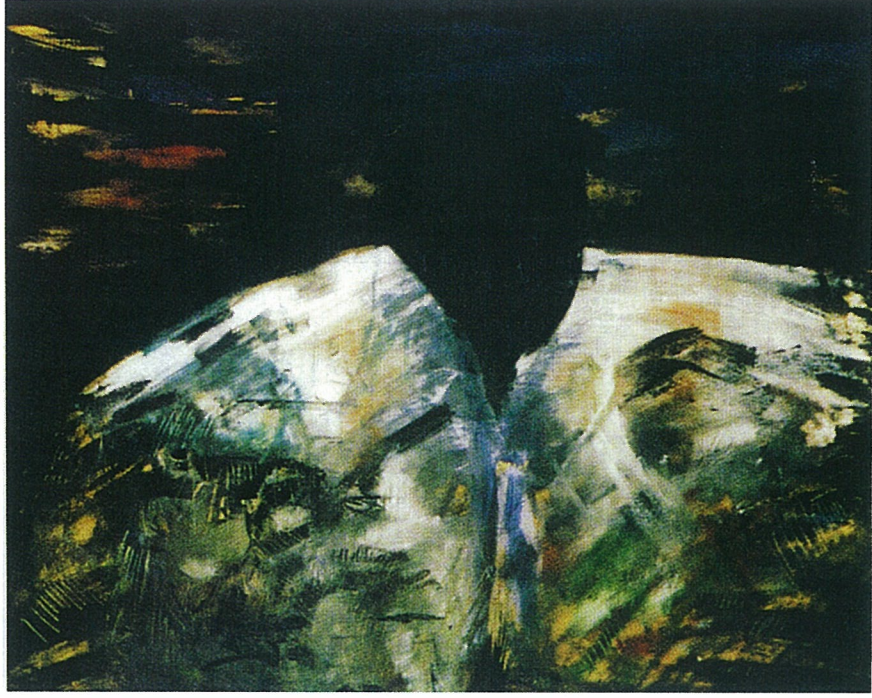


**Resim 42** Mustafa Hastürk, 2004, 100x100

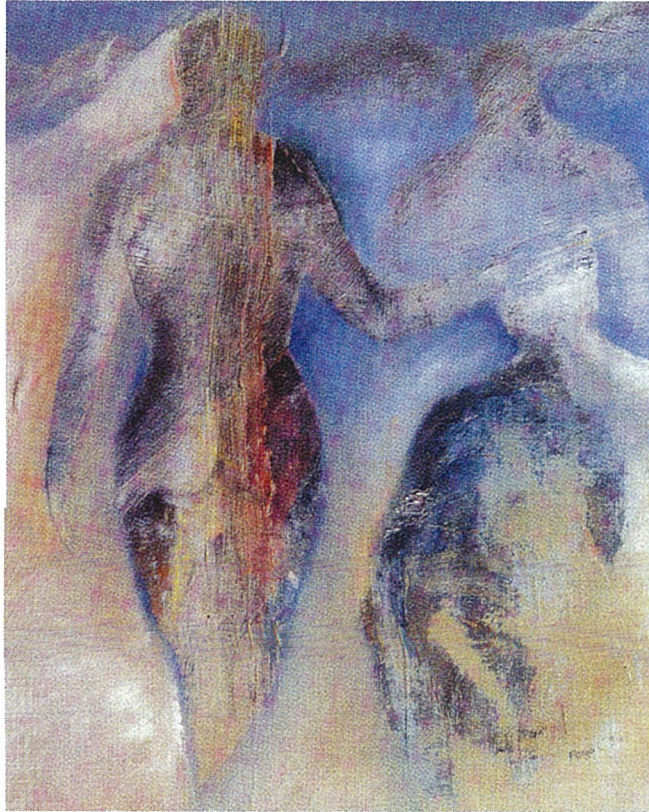


**Resim 43** Kemal Ankaç, Yüzey IV, 1998, 20x28





**Resim 44** Osman Keten, 1997, 71x91



**Resim 45** Feryal Sükan, Nerede?, 1994, 60x48



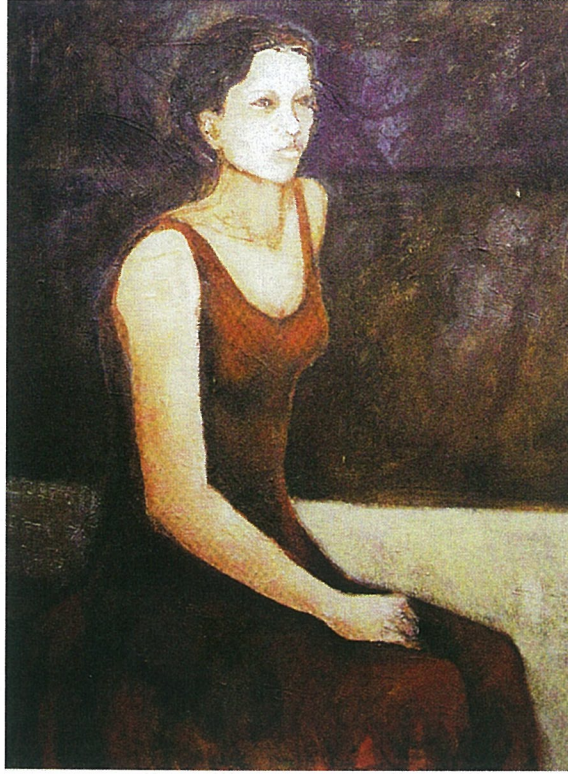


**Resim 46** Filiz Ankaç, 1994, 70x70



**Resim 47** Mustafa Öztunç, Horoz Dövüşü, 1992, 90x90



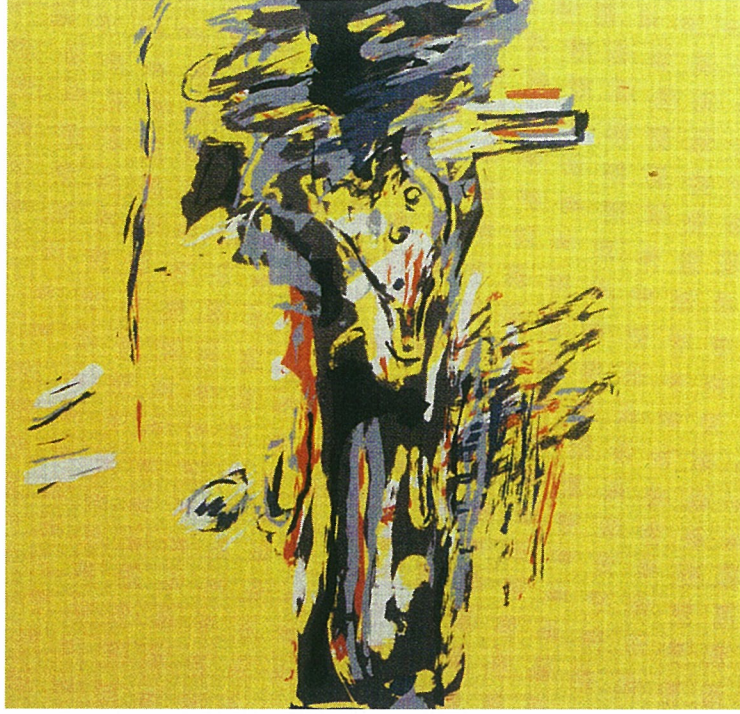


**Resim 48** Ruzen Atakan, 1997, 109x81



**Resim 49** Serkan İlseven, Ara Adımlar, 1998 70x50





**Resim 50** Birgül Beyazyüz, Sevinç, 1994

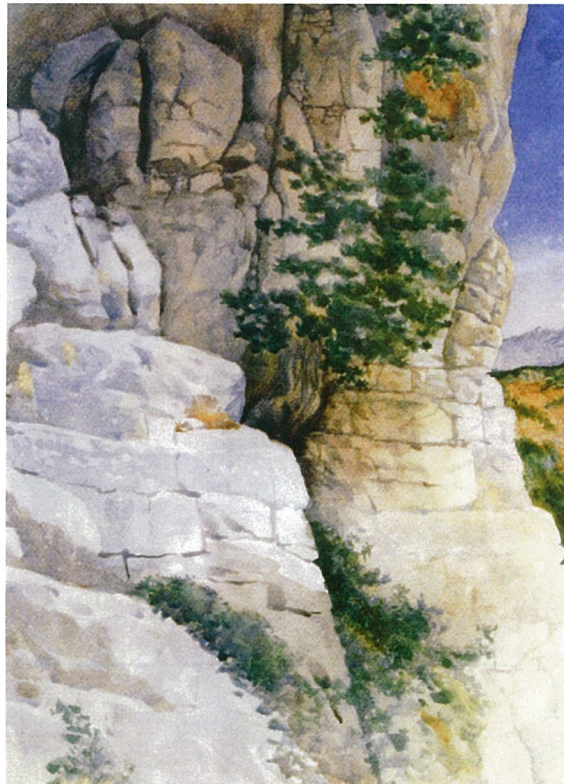


**Resim 51** Şenol Özdevrim, 1999, 28x25.5x15





**Resim 52** Bahire Korol, 1997, 40x28x29



**Resim 53** Oleg Nikitenko 1997, 47x33



#### **4. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ DEVLET KOLEKSİYONU'NUN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN PROBLEMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

21.Yüzyılı yaşadığımız şu günlerde, devletin somut bir kültür ve sanat politikası olmaması, aslında konunun en derinlerinde var olan esas problem olarak karşımızda durmaktadır. Bu eksiklikten dolayı, ne günümüze kadar gelinen süreçte meydana getirilen sanat eserleri sağlıklı bir şekilde değerlendirilmiş, ne de bir güzel sanatlar müzesi kurulabilmiştir. Gerek devlet düzeyinde dört yılda bir yapılan kültür- sanat kurultaylarında, çeşitli panel, söyleşi ve çalıştaylarda, gerekse kişisel sohbetler esnasında her zaman gündeme getirilen bu eksiklikler konusunda somut bir adım atılmadığı, yapılan çalışmaların ise yüzeysel kaldığı görülmektedir.

Devletin kültür- sanat alanında faaliyet gösteren en yetkili kurumu olan K.K.T.C. Turizm, Çevre ve Kültür Bakanlığı, Kültür Dairesi Müdürlüğü'ne, devletten ayrılan bütçe incelendiği zaman, zaten devletin kültür- sanata verdiği önem derecesi de anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, devletin elinde bulunan sanat koleksiyonu ile doğrudan ilgili olması gereken kültür dairesi; yeterli finansman desteğini alamadığı için, koleksiyonla ilgili konularda gerekli ilerlemeyi sağlayamamaktadır. Kültür Dairesi Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren 'Güzel Sanatlar Şubesi'nde, şube amiri de dâhil olmak üzere çalışan teknik personel sayısının toplam 3 kişi olması, konunun yetersizliğini bize göstermektedir. K.K.T.C. Kültür Dairesi Müdürlüğü'nün (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) yasası incelendiğinde, güzel sanatlar alanında, gerek idari, gerekse sanat eserlerinin değerlendirilmesi konularında ne kadar eksik kalındığı anlaşılmaktadır (<http://www.kultur.gov.ct.tr/tr-tr/yanmenu/mevzuat.aspx>). Bu nedenle ilgili dairenin yasalarının revize edilerek yetersiz kalan maddelerin geliştirilmesi ve eksik konuların tamamlanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda bahsedilen konularda benzer sıkıntılar yaşayan T.C. Kültür Bakanlığı, 2001 yılında, İzzet Yıldırım adlı başmüfettişini İngiltere'ye göndererek, plastik

sanatlar alanındaki uygulamaları incelemiştir. İzzet Yıldırım tarafından hazırlanan raporda; kültür ve sanata devlet bütçesinin hangi alanlarından kaynak sağlandığını, hükümet tarafından ayrılan ödenekler ile Milli Piyango İdaresi tarafından kültürel harcamalar için ayrılan fonların dağıtımında ana kanalın İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda Sanat Konseyleri olduğunu, ayrıca yapmakta oldukları yardımları, sponsorluk kurumu veya mahalli otoritelerin yardımlarıyla artırma yönünde çalışmalar yaptıklarını öğrenmekteyiz (Yıldırım, 2001). Aynı şekilde, başka ülkelerde bu konularla ilgili mevcut durum, işleyiş, yasal mevzuat vb. konular incelenerek ülkemizde de doğru bir zemin oluşturulması gerekmektedir.

#### **4.1 Güzel Sanatlar Müzesi ve Koleksiyon Yönetimi**

En eskisi 1934 yılına ait, resim, heykel, seramik v.b malzemeden oluşan ve bu güne kadar bilirkişiler tarafından sanatsal okumaları, tasnifleri yapılmayan K.K.T.C Devlet Koleksiyonu'nun 2000'li yıllara gelinmesine rağmen, sergilenebileceği tek bir müzenin bulunmayışı, üzerinde durulması gereken önemli konulardan birisidir. Zaman zaman gündeme gelen bu konuda bazı hareketlenmeler olsa da, somut olarak herhangi bir adım atılmadığı görülmektedir. İleriki tarihlerde böyle bir müzenin açılması aşamasında; her yönden ayrıntılı bir etüt çalışması yapılarak, müze için bir koleksiyon yönetim politikası belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Çalıkoğlu koleksiyon yönetimi ve politikasıyla ilgili şunları aktarır;

Bugün çağdaş müzeciliğin ilgilendiği en önemli alanlardan biri koleksiyon yönetimi ve politikasıdır. Bir müzenin varolma nedeni sadece biriktirmek olmadığından, biriktirilenlerin hangi ölçü ve kritere göre bir araya getirileceği, nasıl saklanacağı ve sergileneceği, kısacası izleyicisi ile nasıl buluşacağı gibi pek çok ardıl soru işaretlerini beraberinde getirmesinden dolayı koleksiyon yönetimi ve politikası sanıldığından çok daha önemli bir uğraştır (Çalıkoğlu, 2006).

Müze politikası geliştirilirken koleksiyon açısından netleştirilmesi gereken belli başlı konular bulunmaktadır. Bunlar arasında belki de en önemlisinin; kişisel ilişkiler ve beğeniler sonucu, sergileme politikası içerisinde hiçbir amaca hizmet etmeyecek bir eserin alınmaması olduğu düşünülürse, müzeye alınacak eserlerin ayrıntılı ve titiz bir çalışma ile belirlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu süreci Çalıkoğlu şu şekilde açıklamaktadır;

Şüphesiz her müzenin kendine has bir yapıt toplama yöntemi vardır. Fakat hepsinde ortak olan nokta, seçilen politikaların seçenekleri arttırmaktan çok indirgemeye yarayıdır. Neticede politikanın saptanışındaki esas soru koleksiyon ve hizmetlerin bu günü ve geleceği arasındaki



denge etrafında gelişmektedir. Eldeki kaynaklar ölçüsünde politika geliştirilirken, netleştirilmesi gereken ilk stratejik hedef, koleksiyonun eldeki materyalle geniş açılı bir temsil mi, daha dar bir alanda kapsayıcılık mı, yoksa ikisi arasında bir denge tutturması mı istendiğidir (Çalıköğlü, 2006).

İstanbul Modern'in baş küratörü olan Levent Çalıköğlü, bir müzenin koleksiyonuna dâhil edilecek resim örnekleri için şu kıstasları belirlemiştir;

Eser; sanatçı, ekol, dönem, malzeme ve boyutları açısından ikna edici nitelikte ve özgün olmalıdır. Eserin kuvvetli veya zayıf yönleri iyice analiz edilmelidir. Eser, sanatçısının üslupsal özelliklerini en karakteristik şekilde yansıtmalı, başyapıt özelliği taşıyacak, estetik çarpıcılık, gizem, aykırılık ve kalitede olmalıdır. Eser, benzerleri içerisinde kalite ve kondisyon olarak ayrılan özellikler taşımalıdır (Çalıköğlü, 2006).

Yukarıda saydığımız tüm bu kıstaslar; ülkemizdeki devlet koleksiyonunun yeniden değerlendirilmesi aşamasında bize yön gösterecek niteliktedir. Buradan hareketle, var olan koleksiyon, bu veriler ışığında yeniden değerlendirilerek kategorize edilmelidir. Unutulmamalıdır ki; koleksiyonların değeri, sahip olunan eser sayısı ile değil, varolan eserlerin niteliği ve toplamda ulaşılabilecek anlam bütünlüğü ile ölçülebilir.

#### 4.2 Sanat Danışma Kurulu ve Seçici Kurul

Devlet Koleksiyonunun yıllar içerisindeki oluşumunda göz ardı edilen ve çok fazla önemsenmeyen bir diğer konu da; eser alımları ile ilgili uzman bir 'Sanat Danışma Kurulu' veya 'Seçici Kurul'un oluşturulmamasıdır. Sözü geçen kurulların oluşturulamamasından dolayı, kişisel beğeniler sonucu alınan ve devlet koleksiyonuna dâhil edilen eserlerin tümü, nitelik yönünden aynı kategoride değerlendirilemeyebilir. Konuya müzecilik yönünden baktığımızda; ileriki dönemlerde kurulacak olan bir güzel sanatlar müzesi'ne kabul edilecek eserlerin, oluşturulacak uzman bir kurul tarafından belirlenmesinin sağlıklı olacağı düşünülmektedir. Çalıköğlü bu durumu şöyle aktarır;

İyi bir koleksiyon yönetim politikası ancak bu politikayı etik kurallara bağlı olarak uygulayacak deneyimli ve sorumluluk sahibi bir kadro ile mümkün olabilir. Bu durumda hazırlanan politika planından kim veya kimlerin sorumlu olacağı ve bu planların kimler tarafından uygulanacağı ancak doğru bir personel politikası ile belirlenebilir (Çalıköğlü, 2006).

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Resim ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği'nin, ' müze kurulu' ve 'seçici kurul' ile ilgili maddeleri (12.-17.) bize bu tür kurulların gerekliliği, işlevi, işleyiş şekli ve görevleri ile ilgili bilgi vermektedir (<http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,14629/kultur-ve-turizm-bakanligi-resim-ve-heykel-muzeleri-yon-.html>). Bu doğrultuda yapılacak değişiklikler ve oluşturulacak benzer yapıdaki kurullarla, ileriye dönük olarak daha doğru kıstasların oluşmasına ve daha doğru seçimlerin yapılmasına zemin hazırlanacağı düşünülmektedir.

#### 4.3 Envanter Sistemi ve Koruma

Yapılan araştırma sonucunda, devlet koleksiyonu'na ait olan eserlerin, sadece demirbaş kayıtlarının yapıldığı, ancak her biri için ayrı ayrı hazırlanması gereken envanter formu sisteminin bulunmadığı tespit edilmiştir. Eserlerin, fotoğraflarını ve bilgilerini içeren bir envanter sisteminin olmayışından dolayı; çalınan veya herhangi başka bir sebeple kaybolan eserle ilgili detaylı bilgiye kısa sürede ulaşılamamasının birçok sorunu da beraberinde getireceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda bir envanter formu hazırlanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Bkz. Çizelge: 1). Diğer bir yandan; eserlerin zaman içinde, kullanılan materyalin dayanıksızlığı, taşıma, kötü hava ve mekân koşulları gibi çeşitli sebeplerden ötürü yıpranmaları açısından bakıldığında; her türlü bozulma ve yıpranmanın karşılaştırmalı olarak takip edilebileceği resimlerinin olmaması, uzmanların müdahale kriterlerinin sağlıklı olarak belirlenmesini engelleyerek, doğru verilere ulaşılamaması durumunu ortaya çıkaracaktır.

Koleksiyonun hangi amaçla, nasıl ve ne süreyle kullanılacağına bilinmesi, koruma açısından koleksiyon yönetiminin en önemli öğelerinden birini oluşturmaktadır (Kökten, 2007). Yıllar içinde ortaya çıkan bozulmaların önüne geçmek, yada mevcut bozulmayı başlangıç aşamasında tespit etmek amacıyla yapılabilecek çalışmalar şu şekilde sıralanabilir;

- Koleksiyonda bulunan tüm eserler için eksiksiz kayıt ve belgeleme işlemlerinin yapılması,
- Envanterli eserlerin durumlarının düzenli olarak kontrol edilmesi,
- Koleksiyonun nasıl depolanacağı, sergileneceği ve taşınacağı konularında kuralların belirlenmesi,

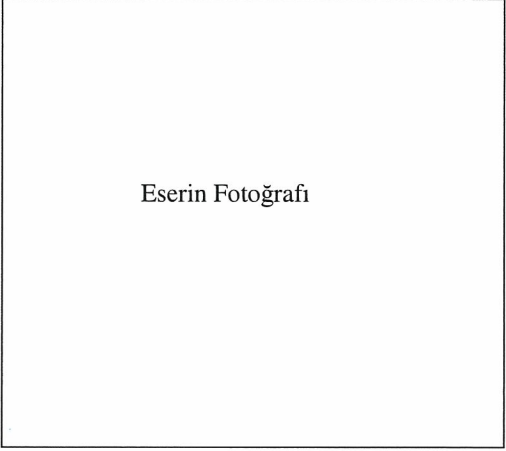


- Koleksiyonun taşınmasını gerektiren durumlarda, eserlerin uygun biçimde paketlenmesi,
- Koleksiyonun bulunduğu ortamdaki çevresel koşulların düzenlenmesi ve sürekli kontrolü.

Sergilerden edinilen bilgiler; sanat müzesinin küratörü, belgeleme uzmanı, eğitim uzmanı değişse de kullanılabilir bilgilere, yani verilere dönüştürülmesi gereken bilgi kaynakları' olarak nitelendirilir (Uralman, 2006). Çalıkoğlu'na göre;

Müzenin koleksiyon yönetim politikasının bir diğer halkası erişimdir. İlk etapta önemsiz gibi görünen bu başlık, esasen müzenin hem iç ilişkilerini hem de olası paylaşım politikasını ortaya koymaktadır. İzleyicinin ve araştırmacıların müze koleksiyonuna hangi şartlar altında ulaşabileceği önemli bir karar politikasıdır (Çalıkoğlu,2006).

Bu bağlamda; oluşturulabilecek sanatsal veri tabanları (art database) ile koleksiyonla ilgili araştırma yapmak isteyen kişilere, gerekli olan bilgilere ulaşım derecesi devlet tarafından belirlenecek olan bir veri kaynağı yaratılacaktır (Bkz. Görüntü 12).

	
	Resim No:
<b>Envanter No.;</b>	
<b>Eserin Adı:</b>	
<b>Sanatçı Adı:</b>	
<b>Ölçüsü:</b>	
<b>Yapım Tekniği:</b>	
<b>Yapım Yılı:</b>	
<b>Geliş Şekli:</b>	
<b>Tanımı:</b>	

Çizelge 1 : Envanter formu örneği



Benedict Cressy										Back FWD		Found Set Actions					
Contacts		Inventory		Labels		Consignments		Invoices		Price Lists		Email		Website		Setup	
Add to Quick List <input type="checkbox"/>		View Quick List		Clear Quick List		View as List		Make Loan		Make Price List		Make Invoice		Email Images			
Artwork ID: BECR-192		Alternate ID:		Insert Images		Manage Image		Print 1 ups		Sort Order		Print 6up Page		99		Sort Found	
Title: Contract Variations of Red		Medium: oil on canvas		Edition info:		Year: 2009		in Dimensions H: 36 x W: 24 x D: cm		Framed Dims H: 37 x W: 25 x D: Sq.Ft. 8		Style: Interior		Sale Price:		swap to primary	
Price: 1,800		50%		X		Artist Net: 900		Status: Available		Location: Home		Image Path: contract-variations-of-red-e.jpg		Add found set to web input		Is online? <input checked="" type="checkbox"/>	
Notes: <input type="button" value="note"/>		Shown to: Marieke Muller, Artisla.com		Exhibition history: 2009 SRJC faculty exhibition		On Loan To: <input type="text"/>		Buyer: <input type="text"/>		to form		to invoice					
		studio visit magazine 2010 (juror: Beth Venn)															

**Görüntü 12 : Dijital envanter örneği**  
 (<http://www.artworkinventory.com>)

## 6. SONUÇ

'K.K.T.C Devlet Koleksiyonu'nun Değerlendirilmesine İlişkin Problemler ve Çözüm Önerileri' başlığı ile oluşturulan bu çalışmada; koleksiyon ve koleksiyonculuğun tanımı, erken çağlardan günümüze değin koleksiyon ve koleksiyonculuğun tarih içindeki değişim ve gelişimi incelenmiş, daha sonrasında ise K.K.T.C Devlet Koleksiyonu'nun değerlendirilmesine ilişkin problemler ve çözüm önerileri ele alınmıştır.

Tezin oluşturulması aşamasında; konunun en önemli taraflarından biri olan K.K.T.C. Turizm, Çevre ve Kültür Bakanlığı, Kültür Dairesi Müdürlüğü, Güzel Sanatlar Şube Amirliği ve Kütüphaneler ve Yayın Şube Amirliği ile görüşülmüş, bunun yanında bahse konu koleksiyonda eserleri bulunan bazı sanatçıların da görüşlerine başvurulmuştur. Ayrıca konu ile ilgili kitap, makale, v.b yazılı kaynak taraması da gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu kaynak taramasında; ülkemizde konu ile ilgili bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar az kaynak bulunduğu tespit edilmiştir. Koleksiyona dâhil olan tüm eserlerin görsellerinin bu tez kapsamına alınması amaçlanmış, ancak AKM depolarında devam eden tasnif çalışmaları nedeniyle bu mümkün olamamıştır.

Dünyada, kültür sanat alanında, baş döndürücü hızda değişim ve gelişimlerin yaşandığı çağımızda, ülkemizde bu alandaki eksikliklerin boyutu düşündürücüdür. Bunun için devletin kültür sanat politikasında köklü değişiklikler yaparak, mevcut eksikliklerin giderilmesi yönünde, çağı yakalamasını sağlayacak ileriye dönük adımlar atması gerekmektedir. Bu yönde atılacak adımların en başında ise, eksikliği her geçen gün daha fazla hissedilen 'Güzel Sanatlar Müzesi'nin kurulması olmalıdır. Böyle bir müzenin kurulması ile, ülkemizde yıllardır üretilen eserler; hem okumaları yapıp, belli bir perspektifte yorumlanmaları yönünden, hem kalıcı ve geçici sergilemeler aracılığıyla izleyicisi ile buluşmaları yönünden, ayrıca da ayrıntılı



envanter ve depolama sistemleri ile, uygun koşullarda muhafaza edilmeleri yönünden, hak ettikleri şekilde değerlendirilmiş olacaktırlar.

Koleksiyonlara dâhil edilen eserlerin; maddi varlıklar olmaları dışında, yaratıldıkları dönemin kültür- sanat, dini inanış vb. konularına tanıklık etmeleri yönünden önemli kaynaklar oldukları göz önünde bulundurulduğu zaman, dâhil edildikleri koleksiyonların anlatım diline ne kadar uygun oldukları, anlam bütünlüğüne ne kadar katkı sağladıkları da önem kazanmaktadır. Buradan hareketle, K.K.T.C Devlet Koleksiyonu'na dahil edilecek eserlerin seçiminde de, yukarıda sözü edilen anlatım dili ve anlam bütünlüğü noktaları üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir.

Muhakkak ki sanat alanında yapılması gereken atılımlar sadece devletten beklenmemelidir. Günümüzde çağdaş sanata yön veren kurumların, daha çok özel galeri ve müzeler olduğu düşünüldüğünde, özel sektörün de kültür sanata, sponsorluk olarak yaptığı maddi katkılar yanında, daha geniş perspektifte, özerk kurumların oluşması için girişimler yapmaları gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Devlet Koleksiyonu yanında, K.K.T.C 'de faaliyet gösteren ve cüzi miktarlarda da olsa, kendi sanat koleksiyonlarına sahip olan bankalar da bulunmaktadır. Örnek olarak; Türk Bankası, Kooperatif Merkez Bankası ve As Bank sayılabilir. Prof. Dr. Uğurcan Akyüz, Türkiye'deki Banka koleksiyonları için en önemli sorunun; satın alma işlemlerinin uzmanlarca değil de yetkili kişilerce yürütülmesi olduğunu belirtmektedir (Akyüz,1988).

Aynı problem, K.K.T.C'deki banka koleksiyonları için de geçerlidir. Envanter ve katalog çalışmaları yapılmamış olan bu koleksiyonlar, uzman kişilerce oluşturulmamış olmalarından dolayı, banka şubelerini süsleyen objeler olmaktan kurtulamamışlardır. Oysa günümüz sanat dünyasına yön verenlerin başında, banka ve benzeri büyük kuruluşlar gelmektedir. Buna en güzel örnek ise; yakın geçmişte Türkiye'de ve özellikle kültür başkentlerinden birisi konumunda olan İstanbul'da, hantal yapılarıyla çağın gerisinde kalmış olan Devlet Resim Heykel Müzelerine alternatif olan, özel şahıs ve kurumların koleksiyonlarının geliştirilmesi sonucu peş peşe açılan, İstanbul Modern, Rahmi Koç ve Sabancı Müzeleridir. Örnek olarak verilen bu köklü kuruluşlarla kıyaslandığı zaman çok az sayılarda ve nitelik

yönünden çok farklı kategorilerde olmalarına rağmen, K.K.T.C’de bulunan banka ve özel kuruluşların sanata verdikleri desteği artırarak, bu alanda uzman kişilerin danışmanlığında, koleksiyonlarını geliştirmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla; bu alanda devlete düşen görev ise, dünyada örneklerine sıkça rastlanan şekilde belli yasalar ve vergi indirimleriyle teşvik edici olması yönünde olmalıdır.



**KAYNAKÇA:**

Ankaç, Kemal. (04 Haziran 1992) Resmimizde Son Beş Yıl. Kıbrıs Gazetesi,12- 13.

Ankaç, Kemal. (29 Ocak 1996) Tam bir Kaos Yaşanıyor. Kıbrıs Gazetesi,33.

Akyüz, Uğurcan. (1988) Tablo Koleksiyonculuğu. Mersin Kültür ve Turizm Derneği, Devlet Güzel Sanatlar Galerisi (04 Şubat 1988)

Artun, Ali.(2006) Müze ve Modernlik, Tarih Sahneleri- Sanat Müzeleri 1. İletişim yay.İstanbul.

Ayyıldız, Esengül. (2003) İnsan ve Nesne İlişkisi Açısından Koleksiyonculuk, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Bozkurt, Umut. (1996) Kıbrıs Türklerinde 1974 Öncesi ve Sonrası Kültür Politikaları, Kıbrıs Araştırmaları Dergisi 2 (1), 49-58

Buck Louisa/ Greer Judith. (2006) Owning Art The Contemporary Art Collector's Handbook, C&C ofset printing co. Ltd. China.

Çağdaş, Cevdet.(1986) Kıbrıs T. Resmi Bu günlere gelişin Öyküsü,1-2, Türk Bankası Kültür-Sanat Dergisi, Sayı: 3, 7

Çalıköğlü, Levent. (2009) Çağdaş Sanat Konuşmaları 4, Koleksiyon, Koleksiyonerlik ve Müzecilik. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Çalıköğlü, Levent. (2006)İstanbul Modern'in Resim Koleksiyonunun Oluşturulmasında karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Güney, İsmet. V.(1994) Bazı özel koleksiyonlarda İsmet V. Güney

K.K.T.C Turizm Çevre ve Kültür Bakanlığı Kültür Dairesi Müdürlüğü, Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları.  
[http://www.kultur.gov.ct.tr/tr-tr/yanmenu/mevzuat.aspx\(20.03.2012\)](http://www.kultur.gov.ct.tr/tr-tr/yanmenu/mevzuat.aspx(20.03.2012))

Konukcu, İrem. (2007) Özel Koleksiyonların Müzelere Dönüştürülmesi. Yüksek Lisans Tezi.YTÜ, Sos. Bil. Enstitüsü.

Köksal, H. Ayşe. (2012) Halil Edhem'in Elvah-ı Nakşiye Koleksiyonu'na Dair,  
[http://www.e-skop.com/skopbülten/676 \(15.04.2012\)](http://www.e-skop.com/skopbülten/676 (15.04.2012))

Kökten, Hande/ Eskici, Bekir.(2007) Müzelerde Önleyici Koruma Uzaktan Eğitim Programı, ÖKOP. Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Yayınları, Ankara.

Mene, Aşık. (1988) Kıbrıs Türk Resminde Yeni Eğilimler Üzerine. M.E. Olgun (Ed.) Kıbrıs Türk Resim Sanatından Bir Kesit (s.8- 11). İstanbul.

MEB (Milli Eğitim bakanlığı). (1998) I. Kültür Sanat Kurultayı, (10 Şubat 1998). Lefkoşa Atatürk Kültür Merkezi.

Serpil, Seçil. (2006) Türkiye’de 1950 sonrası Görsel Sanatlar Koleksiyonculuğunun Gelişimi. Yüksek Lisans Tezi .İTÜ, Sos. Bil. Enstitüsü.

TC. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Resim Ve Heykel Müzeleri Yönetmeliği.  
[http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,14629/kultur-ve-turizm-bakanligi-resim-ve-heykel-muzeleri-yon-.html\(01.05.2012\)](http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,14629/kultur-ve-turizm-bakanligi-resim-ve-heykel-muzeleri-yon-.html(01.05.2012))

Uralman, Hanzade N. (2006) Bilgi Toplumunda Sanat Müzelerinin Rolü Ve Türkiye’de Sanat Müzeleri İçin Öneriler, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Wu,Chin-tao.(2005) Kültürün Özelleştirilmesi. 1980’ler sonrasında Şirketlerin Sanata Müdahalesi. İletişim yay. İstanbul.

Yıldırım, İzzet.(2001) İngiltere’deki plastik ve fonetik sanatlar alanlarındaki uygulamaların incelenmesi, Rapor.

Zincir, Rana. Neden İsimli Tarih. (Nisan 2008) EMAA, Sayı:8,94–111



**EK KAYNAKÇA:**

Akçe, Varol, Neslihan. (2011) Sanatçı Müzeleri: Müzeolojik Bağlamda Bir Değerlendirme Ve Türkiye İçin Model Önerisi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Artun, Ali. (2005) Sanatçı Müzeleri, İletişim Yayınları, İstanbul.

Boyar, Hasibe. (2006) Bilgi Toplumu Oluşumu Ve Küreselleşmenin Kentsel Mekana Etkilerinde ‘Müzeler’ Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Doğan, Evrim.(2009) Tüketim Toplumunda Müzelerde Yaşanan Değişimlerin Devlet Müzeleri Ve Özel Müzeler Bağlamında Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Emre, Gülder. (2010) Yağlıboya Tabloların Bozulma Nedenleri Ve Laboratuvar Ortamında Çözüm Önerilerinin Araştırılması, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Giray, Kıymet. (2008) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Sanat Koleksiyonundan Seçkilerle Türk Resminde Dönemler, TCMB, Ankara.

Gültekin, Tuba. (2009) Sivil Toplum Kuruluşlarında Kamuoyu Oluşturma Aracı Olarak Sanat, Sanatçı Ve Sanat Eseri, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

İsmayılov, Gün Nergiz. (2007) Modern Sanat Müzeleri Ve Toplum İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Karabıyık, Ayfer. (2007) Çağdaş Sanat Müzeciliği Kapsamında Türkiye’deki Müzecilik Hareketlerine Bir Bakış, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Lord, Dexter Gail/ Markert Kate. (2007) The Manual Of Strategic Planning For Museums, Altamira Pres, United Kingdom.

Öğüt, Ahmet. (2006) Günümüz Sanatının Kurumsallaşma Sürecinde Sanat Yapıtının Dolaşımı Ve ‘‘Strateji’’nin Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Polat, Mahir. (2008) Türkiye'deki Özel Müzelerde Kuratöryel Etkinliğin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Şonya, Zehra. (2006) Kıbrıs Türk Görsel Sanatlar Arşiv Projesi, Panel ve Söyleşiler, DAÜ Yayınevi, Magosa.

Tüzün, Bülent Ahmet. (2010) Modern Müze İşletmeciliği, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Trautmann, Heidi. (2010) Art And Creativity In North Cyprus Volume 1, EMAA Yayınları, Lefkoşa.

Yılmaz, Seçil. (2005) Visualization Of Culture, History And Memory In Turkey: Museum Politics In The Post- 1980's, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi



## EK 1

### K.K.T.C. DEVLET KOLEKSİYONU LİSTESİ

Sıra No.	Yapım Yılı	Sanatçının İsmi	Eserin Adı	Teknik	Ölçü	Bulunduğu Yer
1	1934	Olga Rauf	Gelincik Tarlası	Tuval Üzerine Yağlı Boya	37.5x62.5	AKM
2	....	Olga Rauf	....	Duralit Üzerine Yağlıboya	42x34	Meclis
3	....	Abidin Dino	....	İpek Baskı	45x30	Meclis
4	...	Betty Baker	....	Duralit Üzerine Yağlıboya	49x60	Meclis
5	...	Betty Baker	....	Duralit Üzerine Yağlıboya	49.5x59.5	Meclis
6	1974-80	M. Ergel Ziya	...	Ahşap Malzeme	100x270	Meclis
7	1966	İsmet V. Güney	Güller	Prest Tual Üzerine Y. boya		
8	1984	İsmet V. Güney	...		120x58	Kültür Dairesi
9	1989	İsmet V. Güney	....	Prest Tual Üzerine Y. boya	47x41	Kayıp
10	1991	İsmet V. Güney	Mesarya'dan (Çoban)	Prest Tual Üzerine Y. boya	37x48	AKM
11	2005	İsmet V. Güney	Zeytin Ağacı	Yağlı Boya	82x81	Bakanlık
12	1977	Ülkü Yener	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	40x50	Meclis
13	1983	Ülkü Yener	....	Yağlıboya	40x30	Bakanlık
14	1971	Zühal Bükülmez	....	Yağlıboya	56x87	Meclis
15	1980	İ. Vidinli	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	103x135	Meclis
16	1986	Cevdet Çağdaş	Derviş Paşa Konağı	Suluboya	38x48	Kültür Dairesi
17	1987	Cevdet Çağdaş	Çatalköy	Suluboya	42x61	Meclis
18	1995	Cevdet Çağdaş	Yangından Sonra	Yağlıboya- Pastel	35x25	Teftiş Dairesi
19	1980	Şinasi Tekman	...	Ahşap	74x65	AKM
20	1987	Şinasi Tekman	Kadın	Ahşap yontma	118x60	AKM
21	1990	Şinasi Tekman	....	Ahşap yontma	23x38	Meclis
22	1991	Şinasi Tekman	Kartalın Saldırısı	Ahşap yontma	60x60	AKM
23	1996	Şinasi Tekman	Küpeli	Ahşap	74x65	AKM
24	1982	Atilla Karabetça	...	Karışık Malzeme	40x53	Meclis
25	1982	Atilla Karabetça	...	Karışık Malzeme	40x53	Meclis
26	1965	Ayhan Menteş	Soyut Kompozisyon	Duralit Üzerine Yağlıboya	34x46	Saçaklı Ev
27	1970	Ayhan Menteş	Soyut Kompozisyon	Sun. Üz. Yağlıboya	63x86	Meclis
28	1974	Ayhan Menteş	....	Yağlıboya	58x42	Meclis
29	1985	Ayhan Menteş	...	Baskı	87x70	Meclis
30	1985	Ayhan Menteş	...	Suluboya- Pastel	50x34.5	AKM
31	1985	Ayhan Menteş	Natürmort	Karışık Malzeme	44.5x49.5	AKM
32	1985	Ayhan Menteş	...	Suluboya- Pastel	38.5x57.5	Bakanlık
33	1990	Ayhan Menteş	Balık Temizleyen Adam	Suluboya	42x29.5	AKM
34	1991	Ayhan Menteş	....	Karışık Malzeme	48x46	Meclis
35	1993	Ayhan Menteş	....	Sun. Üz. Yağlıboya	76x106	Meclis
36	1994	Ayhan Menteş	....	Karışık Malzeme	60x80	Başbakanlık
37	1994	Ayhan Menteş	Üçlü Kompozisyon	Yağlıboya	46x72	Başbakanlık
38	1997	Ayhan Menteş	....	Yağlıboya	48x38	Meclis
39	1997	Ayhan Menteş	....	Sunta Üzerine Yağlıboya	66x83	Meclis
40	1998	Ayhan Menteş	Renklerin Dansı	Tuval Üzerine Yağlı Boya	70x140	AKM

41	1987	İnci Kansu	Köyümün Mısırincirleri	Karışık Malzeme	68x48	Bakanlık
42	1989	İnci Kansu	Toplumsal Kimlik	Kağıt Üzerine Karışık Malzeme	47x52(x2)	Cumhurbaşkanlığı
43	1991	İnci Kansu	Düşünce Evreninde....	Kağıt Üzerine Karışık Malzeme	90x70	Bakanlık
44	1992	İnci Kansu	....	El. Yap. Kağıt üz. Karışık Tek.	70x90	Başbakanlık
45	1994	İnci Kansu	Su ve Çiçek Ülkesinden...	Kağıt Üzerine Karışık Malzeme	64x54	AKM
46	1995	İnci Kansu	....	El. Yap. Kağıt üz. Karışık Tek.	31x37	Meclis
47	2002	İnci Kansu	Cuprum Tünelinden Detay	El Yapımı Kağıt	50x240(3ad)	AKM
48	2003	İnci Kansu	....	Yağlıboya	40x50	Başbakanlık
49	1993	Göral Özkan	Yaşamboyu Spor	Mono Baskıya Çeşitleme	42.5x34.5	Saçaklı Ev
50	1995	Göral Özkan	İssız Oda, Sessiz İnsan	Kağıt Üzerine Akrilik	25x18	....
51	1974	Ali Atakan	...	Suluboya	80x60	Başbakanlık
52	1981	Ali Atakan	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	115x122	D.Tiyatroları
53	1982	Ali Atakan	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	109x80	Meclis
54	1982	Ali Atakan	....	Pastel	49.5x33.5	EOHD UZ.O.
55	1983	Ali Atakan	....	Yağlıboya	120x80	Başbakanlık
56	1991	Ali Atakan	....	Yağlıboya	70x50	Başbakanlık
57	1991	Ali Atakan	....	Karışık Malzeme	80x50	Başbakanlık
58	1991	Ali Atakan	....	Karışık Malzeme	80x120	Başbakanlık
59	1992	Ali Atakan	....	Duralit Üzerine Yağlıboya	58x42	AKM
60	1992	Ali Atakan	....	Duralit Üzerine Yağlıboya	99x64	AKM
61	1992	Ali Atakan	....	Karışık Malzeme	100x65	Başbakanlık
62	1992	Ali Atakan	....	Sun Üz. Karışık Malzeme	100x65	Meclis
63	1994	Ali Atakan	....	Karışık Malzeme	70x50	Başbakanlık
64	1986	Aylin Örek	Yorgancı	Tuval Üzerine Yağlı Boya	80x80	AKM
65	1986	Salih Oral	Kompozisyon	Tuval Üzerine Yağlı Boya	85x63.5	AKM
66	1987	Salih Oral	Dijon Sevinci	Tuval Üzerine Yağlı Boya	75x51	AKM
67	1987	Arife Kandulu	....	Kağıt Üzerine Ebru	70x50	Meclis
68	1991	Arife Kandulu	....	Yağlıboya	90x59	Meclis
69	1985	Şifa Yorgancı	Zafer Bekçileri	Baskı	70x55	Başbakanlık
70	1976	Yılmaz H. Hakeri	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	73x78	AKM
71	1984	Yılmaz H. Hakeri	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	50x70	Meclis
72	1996	Yılmaz H. Hakeri	Namık Kemal Zindanı	Tuval Üzerine Yağlı Boya	48x58	Cumhurbaşkanlığı
73	1977	Yaşar Çallı	Atatürk	Yağlıboya	210x150	210x150
74	...	Yaşar Çallı	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	152x202	Meclis
75	1991	Solmaz Ersöz	....	Tuval üzerine Yağlı Boya	70x50	Meclis
76	1996	Solmaz Ersöz	Arabahmet Mahallesi	Yağlıboya	70x50	Başbakanlık
77	1998	Solmaz Ersöz	Dervişpaşa sk.	Tuval Üzerine Yağlı Boya	70x50	AKM
78	2001	Solmaz Ersöz	....	yağlıboya	53x73	Meclis
79	2001	Solmaz Ersöz	....	Sunta Üzerine Yağlıboya	47X61	Meclis
80	2003	Solmaz Ersöz	Girne'de Deniz Feneri	Yağlı Boya	52x42	AKM
81	1988	Günay Güzelgün	Kışa Hazırlık	Kağıt Üzerine Yağlıboya	50x40	Bakanlık
82	1995	Günay Güzelgün	Turuncu	Kağıt Üzerine Yağlıboya	35x30	....
83	1996	Günay Güzelgün	Gomşular	Guaj	30x35	Bakanlık
84	1987	Hayati Misman	....	Gravür	100x70	Başbakanlık
85	...	Hayati Misman	....	Yağlı Boya	74x96	AKM
86	...	Hayati Misman	....	Gravür	100x130	AKM
87	...	Hayati Misman	....	Gravür	100x130	AKM
88	1983	Gönen Atakol	...	Çuval Üzerine Yağlıboya	57x85	AKM
89	1983	Gönen Atakol	...	Çuval Üzerine Yağlıboya	66x56	AKM
90	1983	Gönen Atakol	Doğa II	Tuval Üzerine Yağlı Boya	81x84	AKM
91	1985	Emel Samioğlu	Karpazda Tütün I	Baskı	60x80	Başbakanlık
92	1986	Emel Samioğlu	Hazırlık	Tuval Üzerine Yağlı Boya	77x57	AKM
93	1987	Emel Samioğlu	Özlem	Tuval Üzerine Yağlı Boya	60x80	Saçaklı Ev



94	1991	Emel Samioğlu	Süreç I	Tuval Üzerine Yağlı Boya	76x66	AKM
95	1991	Emel Samioğlu	....	Karışık Malzeme	50x70	Meclis
96	2000	Emel Samioğlu	Doku ve Dokunma	El. Yap. Kağıt üz. Karışık Tek.	74x54	Meclis
97	2000	Emel Samioğlu	Doku ve Dokunma	Yağlıboya	75x55	Başbakanlık
98	2001	Emel Samioğlu	....	Karışık Teknik	50x40	Başbakanlık
99	1990	Salih M. Çizel	Japon Gülü	Yağlıboya	37x47	Meclis
100	1994	Salih M. Çizel	Lefkoşa	Karışık Malzeme	47x57	Meclis
101	1994	Salih M. Çizel	....	Karışık Teknik	73x87	Meclis
102	1994	Salih M.Çizel	Kör Dövuş	Duralit Üzerine Yağlıboya	64x76	şaçaklı Ev
103	1998	Salih M. Çizel	Simgeleşme	Yağlıboya	61.7x44.7	AKM
104	1998	Salih M.Çizel	Sardunyalara	Yağlıboya	63x75	Başbakanlık
105	2004	Salih M. Çizel	Çiftler	Yağlı Boya	65x45	Bakanlık
106	1988	İsmet Tatar	Karaman(Karmi)	Suluboya	40x50	Meclis
107	1994	İsmet Tatar	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	65x50	AKM
108	1997	İsmet Tatar	....	Akrilik	43x40	Meclis
109	1997	İsmet Tatar	....	Akrilik	32x36	Meclis
110	1999	İsmet Tatar	....	Karışık Malzeme	124x124	AKM
111	1999	İsmet Tatar	....	Sunta Üzerine Karışık Teknik	94x124	Meclis
112	2003	İsmet Tatar	....	Yağlı Boya	140x120	AKM
113	2003	İsmet Tatar	....	Karışık Teknik	38x68	Meclis
114	2005	İsmet Tatar	Puzzle Kompozisyon	Karışık Teknik	90x75	Kültür Dairesi
115	1988	Özden Selenge	....	Karışık Malzeme	53x43	Meclis
116	1988	Özden Selenge	Karpazdan Anılar III	Tuval Üzerine Yağlı Boya	60x80	Kültür Dairesi
117	1989	Özden Selenge	....	Kağıt Üzerine Karışık Malzeme	60x80	Meclis
118	1992	Özden Selenge	Mevlitte Kadınlar	Akrilik	50x40	....
119	1994	Özden Selenge	....	Karışık Malzeme	50x62	Meclis
120	1994	Özden Selenge	Eski Lefkoşa Günlerine...	Karton Üzerine Akrilik	65x42	şaçaklı Ev
121	1998	Özden Selenge	....	Karışık Teknik	80x60	Meclis
122	2000	Özden Selenge	....	Karışık Teknik	60x50	Başbakanlık
123	2001	Özden Selenge	Pembe Boncuklu Kuş	Tuval Üzerine Yağlı Boya	25x30	AKM
124	1986	Salih Bayraktar	Malul Gazi	Tuval Üzerine Yağlı Boya	98x69	AKM
125	1986	Salih Bayraktar	Mavili Kız	Tuval Üzerine Yağlı Boya	105x88.5	AKM
126	1986	Salih Bayraktar	Kaybolan İnsanımız	Tuval Üzerine Yağlı Boya	60.5x45.5	AKM
127	1987	Salih Bayraktar	Portre	Tuval Üzerine Yağlı Boya	61x36	AKM
128	1981	Emin Çizel	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	55x92	Meclis
129	1982	Emin Çizel	Prometeus	Tuval Üzerine Yağlı Boya	92x86	AKM
130	1982	Emin Çizel	...	Baskı	70x49	Meclis
131	1984	Emin Çizel	...	Karışık Malzeme	70x50	Meclis
132	1985	Emin Çizel	Anılara İlişkin	Karışık Malzeme	80x60	Cumhurbaşkanlığı
133	1986	Emin Çizel	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	2.5mx5m	Meclis
134	1986	Emin Çizel	...	Karışık Malzeme	41x33.5	AKM
135	1988	Emin Çizel	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	235x200	Bakanlık
136	1990	Emin Çizel	....	Karışık Malzeme	165x122	Meclis
137	1996	Emin Çizel	....	Karışık Teknik	50x50	Başbakanlık
138	1996	Emin Çizel	....	Karışık Teknik	50x50	Başbakanlık
139	1987	Güner Türker	....	Guaj Boya	43x58	Meclis
140	1990	Güner Türker	....	Yağlıboya	50x39	Meclis
141	1992	Güner Türker	....	Yağlıboya	40x52	Meclis
142	2001	Güner Türker	....	Yağlıboya	50X65	Meclis
143	2001	Güner Türker	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	50X70	Meclis
144	2002	Güner Türker	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	65X50	Meclis
145	2003	Güner Türker	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	55x75	Meclis
146	1975	Feridun Işıman	Küçük Kaymaklı'dan....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	89x175	Bakanlık

147	1984	Feridun Işıman	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	73x73	Meclis
148	1990	Feridun Işıman	Sanatçıya Saygı	Tek Baskı Suluboya	50x70	AKM
149	1991	Feridun Işıman	Üçüncü Gece	Karışık Malzeme	50x70	Bakanlık
150	1992	Feridun Işıman	Masalıcı	Kağıt Üzerine Karışık Malzeme	40.5x30	AKM
151	1993	Feridun Işıman	Yansıma	Kağıt Üz.Karışık Malzeme	50x34.5	AKM
152	1995	Feridun Işıman	İnsan Hak. Bil. Madde 14	Mono Baskıya Çeşitleme	115x80	D.Tiyatroları
153	1986	Güner Pir	Girne'de Bir Sokak	Tuval Üzerine Yağlı Boya	49x40	D.Tiyatroları
154	1987	Güner Pir	Folklör I	Tuval Üzerine Yağlı Boya	85x65	AKM
155	1988	Güner Pir	....	Yağlıboya	2.5mx3m	Meclis
156	1989	Güner Pir	Özgürlük	Tuval Üzerine Yağlı Boya	90x180	AKM
157	1990	Güner Pir	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	65x50	Bakanlık
158	1991	Güner Pir	Söylen Resimler II	Tuval Üzerine Yağlı Boya	90x90	AKM
159	1991	Güner Pir	....	Yağlıboya	51x40	Meclis
160	2003	Güner Pir	İngiliz İpi III Dr.Behiç	Yağlı Boya	130x110	Bakanlık
161	1983	Mehmet Uluhan	Koç	Pastel	50.5x39.5	AKM
162	1986	Mehmet Uluhan	Armut Kadın III	Yağlıboya	70x50	AKM
163	1986	Mehmet Uluhan	Çift Figür	Yağlıboya	36x28	...
164	1991	Mehmet Uluhan	Karışım II	Prest Tual Üzerine Y.boya	60x80	....
165	1985	Türksal İnce	...	Karton Baskı	36x48.5	AKM
166	1986	Türksal İnce	Özgürlük Meşalesi	Baskı	80x68	Meclis
167	1986	Türksal İnce	Antik Çağ	Baskı	80x68	Meclis
168	1986	Türksal İnce	Şafakta Öten Horoz	Baskı	80x68	Meclis
169	1986	Türksal İnce	Yeniden Diriliş	Baskı	80x68	Meclis
170	1986	Türksal İnce	Antik Mağusa	Baskı	70x94	Meclis
171	1986	Türksal İnce	Diriliş I	Karton Baskı	60x70	Teftiş Dairesi
172	1986	Türksal İnce	Diriliş II	Karton Baskı	60x70	AKM
173	1994	Türksal İnce	Venedik Aslanı	Karton Baskı	70x85	AKM
174	1986	Türksal İnce	Namık Kemal'e Saygı	Karışık Malzeme	85x65	Başbakanlık
175	1995	Türksal İnce	İçimdeki Ben	Karışık Teknik	90x70	Başbakanlık
176	1998	Türksal İnce	Limana Dönüş	Baskı		AKM
177	1988	Favell Bevan	....	Kağıt Üzerine Pastel	50x70	Meclis
178	1987	Hikmet Uluçam	Lapta'dan	Pistola ile Guaj boya	49x63	Kültür Dairesi
179	1993	Hikmet Uluçam	Dikenlerin Senfonisi I	Kağıt Üzerine Guaj	73x46	Bakanlık
180	1988	Baki Boğaç	Sevda Kuşun Kanadında	Metal	80x90x130	AKM
181	1991	Baki Boğaç	İkili İlişkiler II	Kireç Taşı	23x13x40	AKM
182	1992	Baki Boğaç	Erotik Dürtüler	Kireç Taşı	24x15x28	AKM
183	1994	Baki Boğaç	Görkemim, yüreğimin...	Ahşap	137x24x24	AKM
184	1995	Baki Boğaç	İkilem, kuşku ve endişeyle	Kireç Taşı	20x28x43	AKM
185	1997	Baki Boğaç	Herkes Kendini Yontar	Kireç Taşı	30x25x27	....
186	1997	Baki Boğaç	....	Kireç Taşı	23x44x22	Meclis
187	1989	Cumhur Deliceirmek	Yürüyor Bir Gün Uçacak	Metal	60x25x120	AKM
188	2001	Zülal Karhova	Bekleyiş No. 5	yağlıboya	40x40	AKM
189	2001	Zülal Karhova	Bekleyiş No.45	Yağlıboya	56x46	AKM
190	2002	Zülal Karhova	....	Yağlıboya	125x105	Meclis
191	2002	Zülal Karhova	....	Yağlıboya	55x45	Meclis
192	2002	Zülal Karhova	....	Yağlıboya	75x65	Meclis
193	2002	Zülal Karhova	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	64x29	Bakanlık
194	2003	Zülal Karhova	No: 34	Tuval Üzerine Akrilik	62x52	Başbakanlık
195	2003	Zülal Karhova	Afroditin Ülkesi no. 31	Tuval Üzerine Yağlı Boya	43x38	AKM
196	2006	Zülal Karhova	Ner. Gidiyorsun Mesarya?	Yağlı Boya	40x40	AKM
197	1985	Nilgün Güney	Aşk ile Mor	Suluboya	32x24	AKM
198	1985	Nilgün Güney	Bekleyiş	Pastel	40x28.5	AKM



199	1985	Nilgün Güney	...	Pastel	34x24	AKM
200	1990	Nilgün Güney	Girdabın İçinde....	Yağlıboya	82x120	AKM
201	1992	Nilgün Güney	....	Sunta Üzerine Yağlıboya	26x42	AKM
202	1992	Nilgün Güney	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	51x35	AKM
203	2000	Nilgün Güney	....	Yağlıboya	60x70	Meclis
204	2000	Nilgün Güney	....	Sunta Üzerine Yağlıboya	73X64	Meclis
205	2001	Nilgün Güney	Duvar	Tuval Üzerine Yağlı Boya	50x70	AKM
206	2002	Nilgün Güney	....	Yağlıboya	60x50	Başbakanlık
207	2003	Nilgün Güney	Dolunay	Yağlı Boya	60X80	????
208	1973	İlkay Önsoy	....	Baskı	60x40	Meclis
209	1992	İlkay Önsoy	Resim I	Karton Üzerine Yağlıboya	100x70	AKM
210	1993	İlkay Önsoy	Namık Kemal ve Düşleri	Karakalem- Renklıkalem		
211	1994	İlkay Önsoy	....	Karışık Malzeme	50x35	Başbakanlık
212	1994	İlkay Önsoy	....	Karışık Malzeme	56x75	....
213	1994	İlkay Önsoy	Meksikan Geçidi	Gravür	30x35	AKM
214	1997	İlkay Önsoy		Karışık Baskı	45x36	Meclis
215	1997	İlkay Önsoy	....	Yağlıboya	150x90	Meclis
216	1997	İlkay Önsoy	....	Baskı	38x48	Meclis
217	1997	İlkay Önsoy	Seated Figure	Desen	40x36	Başbakanlık
218	1999	İlkay Önsoy	....	Baskı	38X48	Meclis
219	2002	İlkay Önsoy	....	Yağlıboya	108x41	Kültür Dairesi
220	1989	Süleyman S. Tekcan	....	Linol Baskı	70x50	Meclis
221	1979	Hüseyin Sütçüoğlu	Eski Sokak	Desen	58x39.5	....
222	1988	Alper Susuzlu	....	Yağlıboya	45x35	Meclis
223	1992	Alper Susuzlu	....	Yağlıboya	37x57	Meclis
224	1998	Alper Susuzlu	....	Karışık Teknik	56x82	Meclis
225	2000	Alper Susuzlu	....	Yağlıboya	56x82	Meclis
226	2005	Alper Susuzlu	O Bana Seni Seviyorum..	Yağlı Boya	42x57	AKM
227	1983	Aşık Mene	Lekeli Karanlık	Füzen	59x42	...
228	1986	Aşık Mene	Ayrılık Ve Aşk	Karışık Malzeme	59x46.5	Kültür Dairesi
229	1988	Aşık Mene	....	Karışık Malzeme	70x50	Meclis
230	1988	Aşık Mene	Gökkuşuğu,Kıbrıs için bir..	Kağıt Üzerine Akrilik	70x50	Teftiş Dairesi
231	1988	Aşık Mene	....	Yağlıboya	80x60	Meclis
232	1988	Aşık Mene	....	Yağlıboya	80x60	Meclis
233	1990	Aşık Mene	....	Baskı	30x40	Meclis
234	1990	Aşık Mene	....	Sun. Üz. Karışık Malzeme	50x70	Meclis
235	1991	Aşık Mene	Gün Çiçeği Açarken	Yağlıboya-Akrilik	28x25	AKM
236	1991	Aşık Mene	Surlar İçinde Bir Küçük...	Kağıt Üzerine Yağlıboya	80x60	AKM
237	1993	Aşık Mene	Taemas	Kağıt Üz.Karışık Malzeme	64x60	AKM
238	1994	Aşık Mene	....	Kağıt Üzerine Yağlıboya	60x50	AKM
239	2000	Aşık Mene	....	Karışık Teknik	55x43	Başbakanlık
240	2005	Aşık Mene	Yıkım	Yağlı Boya	60x80	AKM
241	1986	Yusuf Ekensoy	Halay	Baskı	80x65	Başbakanlık
242	1986	Meryem Ercan	Çiçekler	Baskı	80x65	Başbakanlık
243	1986	Cemaliye Atartutar	Çiçekler	Linol Baskı	80x60	Başbakanlık
244	1988	Şükriye A.	....	Karışık Malzeme	40x60	Başbakanlık
245	1989	E.Oktay Aksoy	....	Yağlıboya	63x70	Meclis
246	1998	E.Oktay Aksoy	....	Yağlıboya	72x93	Meclis
247	1989	Çeşen Luricinalı	....	Guaj Boya	50x40	Meclis
248	1993	Çeşen Luricinalı	Sonbahar Aşkı	Yağlıboya	34x43	Başbakanlık
249	1998	Semral Öztan	25 no.lu Sokak 2	Pişmiş Toprak	....	AKM
250	1998	Semral Öztan	26 No.lu Kapı	Pişmiş Toprak	....	AKM

251	2002	Semral Öztan	....	Seramik Pano	(2ad.)	Bakanlık
252	2003	Semral Öztan	Kuşlar	Seramik Heykel	....	Kültür Dairesi
253	2003	Semral Öztan	Kuşlar	Seramik Heykel	....	Kültür Dairesi
254	1989	Osman Güvenir	....	Pastel	50x40	Meclis
255	1989	Leyla Sav	Analık	Linol Baskı	80X60	Başbakanlık
256	1989	Betül Birsay	Mağusa Deniz Feneri	Karışık Baskı	80x60	Başbakanlık
257	1989	Hatice Kurtarıcı	Dervişler	Baskı	72x47	Başbakanlık
258	1996	Hatice Kurtarıcı	....	Yağlıboya	53x36	Meclis
259	1989	İsmail Avcı	Terkos	Yağlıboya	50x70	Başbakanlık
260	1989	Sema Şahin	....	Yağlıboya	90x90	Başbakanlık
261	1994	Hikmet Olgaçer	Sarayöntü Meydanı	Tuval Üzerine Yağlı Boya	40x33	Saçaklı Ev
262	1995	Hikmet Olgaçer	....	Duralit Üzerine Yağlıboya	50x58	Teftiş Dairesi
263	1995	Hikmet Olgaçer	....	Yağlıboya	65x50	Başbakanlık
264	1996	Hikmet Olgaçer	....	Yağlıboya	60x70	Başbakanlık
265	1982	Ümit İnatçı	...	Tuval Üzerine Yağlı Boya	79x59	AKM
266	1982	Ümit İnatçı	....	Tual Üzerine Yağlıboya	63x83	Meclis
267	1988	Ümit İnatçı	Geçmişten İpuçları	Foto.Kağ. Üz. Karışık Malzeme	50x70	Kültür Dairesi
268	2005	Ümit İnatçı	....	....	170x170	Bakanlık
269	1984	Yücel Yazgın	Bakış	Ağaç Baskı	56x52	AKM
270	1984	Yücel Yazgın	Kompozisyon	Ağaç Baskı	46x37	AKM
271	1990	Mübeccel Siber	....	Suluboya	75x57	Meclis
272	1991	Nezire Boyacı	....	Yağlıboya	70x50	Başbakanlık
273	1996	Ayhatun Ateşin	Düşsel Yorumlar	Seramik	35x35x35	AKM
274	1999	Ayhatun Ateşin	Suyun Yolculuğu	Seramik	....	Sanatçı Geri Aldı
275	1999	Ayhatun Ateşin	Suyun Türküsü	Seramik	39x39x39	Sanatçı Geri Aldı
276	2001	Ayhatun Ateşin	Suyun Yolculuğu	Seramik Tabak	26x26	Bakanlık
277	2001	Ayhatun Ateşin	Suyun Yolculuğu	Seramik Tabak	30x30x30	AKM
278	2001	Ayhatun Ateşin	Suyun Yolculuğu	Seramik Tabak	25x25x25	AKM
279	2004	Ayhatun Ateşin	....	Cam	....	AKM
280	2005	Ayhatun Ateşin	Sessiz Yürüyüş	Seramik Ayakkabı (1çift)	....	Bakanlık
281	1991	Tuğçin Gül	Yunus Emre	Baskı	70x50	Başbakanlık
282	1991	A.Güven/Ö.Aksüt	Kendimizden	Karton Baskı	....	....
283	1991	...Solmaz...	....	Yağlıboya	75x105	Başbakanlık
284	1991	Hüseyin Özinal	....	Sunta Üzerine Yağlıboya	97x99	AKM
285	1997	Hüseyin Özinal	....	Yağlıboya	100x70	Meclis
286	2001	Hüseyin Özinal	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	120x120	Bakana hediye (İ.K)
287	2003	Hüseyin Özinal	....	Akrilik	65X50	Kültür Dairesi
288	1991	A.Elitol/N.Zorlu	Tamirci	Linol Baskı	54x73	Başbakanlık
289	1991	Buğra Tansu	Sohbet	Linol Baskı	73x54	Başbakanlık
290	1992	Cem Sagbil	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	68x58	Meclis
291	1992	Mustafa Hastürk	Oluşum	Pastel	56x42	AKM
292	1994	Mustafa Hastürk	....	Pastel	56x42	AKM
293	2001	Mustafa Hastürk	Lefkoşa'da bir Sokak	Kağ. Üzerine K.Kalem ve Suluboya	50x70	Bakanlık
294	1995	Göksel Akın	....	Karışık Teknik	63x50	Meclis
295	2003	Göksel Akın	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	57x57	İlk Öğr.Dai. Arşiv.
296	2003	Göksel Akın	Ölü Yengeç	Yağlı Boya	40x40	AKM
297	2006	Göksel Akın	....	Yağlı Boya	60x100	AKM
298	1993	...Özeş...	....	Yağlıboya	75x55	Başbakanlık
299	1987	Kemal Ankaç	Üç Öykü	Karışık Malzeme	30x67	AKM
300	1987	Kemal Ankaç	Yitik Bir Akşamın Öyküsü	Kağıt Üzerine Pastel	50x70	AKM
301	1988	Kemal Ankaç	Yüzey IV	Karton Üzerine Yağlıboya	20x28	AKM



302	1989	Kemal Ankaç	....	Kağıt Üz.Karışık Malzeme	50x70	Meclis
303	1991	Kemal Ankaç	....	Karışık Malzeme	50x70	Meclis
304	1994	Kemal Ankaç	....	Gravür	35x50	AKM
305	1998	Kemal Ankaç	....	Yağlıboya	105x75	Meclis
306	1992	Osman A. Keten	....	Yağlıboya	91x71	AKM
307	1996	Osman A. Keten	İsimsiz I	Tuval Üzerine Yağlı Boya	74x74	AKM
308	1996	Osman A. Keten	....	Karışık Teknik (iki ad.)	60x45(2)	Bakanlık
309	1997	Osman A. Keten	....	Yağlıboya	71x91	AKM
310	2004	Osman A. Keten	....	Akrilik	100x130	AKM
311	1992	İsmet...	....	Duralit Üzerine Yağlıboya	33x45	MTÖD.Md.o.
312	1992	İsa Başhoğlu	Keban	Yağlıboya	65x81	Başbakanlık
313	1993	Feryal Sükan	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	70x94	D.Tiyatroları
314	1994	Feryal Sükan	Nerede?	Yağlıboya- Karakalem	60x48	AKM
315	1994	Feryal Sükan	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	42x28	AKM
316	1997	Feryal Sükan	....	Yağlıboya	72x57	Meclis
317	1998	Feryal Sükan	Alev Manzara	Tuval Üzerine Yağlı Boya	50x32	Kültür Dairesi
318	1998	Feryal Sükan	....	Yağlıboya	46x54	Meclis
319	2000	Feryal Sükan	....	Yağlıboya	75x70	Meclis
320	2001	Feryal Sükan	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	125x44	Kültür Dairesi
321	2001	Feryal Sükan	Kumsaldaki İzler	Tuval Üzerine Yağlı Boya	23x57	AKM
322	2003	Feryal Sükan	....	Yağlı Boya	40x30	AKM
323	1997	Hasan İlkman	....	Yağlıboya	54x76	Meclis
324	1998	Hasan İlkman	Laleli Camii sk.	Tuval Üzerine Yağlı Boya	58x48	Kültür Dairesi
325	2000	Hasan İlkman	....	Yağlıboya	68x65	Meclis
326	1991	Filiz Ankaç	Günce II	Karışık Malzeme	100x70	Bakanlık
327	1994	Filiz Ankaç	....	Akrilik	70x70	Bakanlık
328	1990	Mustafa Öztunç	Bitmeyen Bütün III(Adak)	Tuval Üzerine Yağlı Boya	90x90	AKM
329	1992	Mustafa Öztunç	Horoz Dövüşü	Tuval Üzerine Yağlı Boya	90x90	Bakanlık
330	1994	Mustafa Öztunç	....	Karışık Baskı	70x54	
331	1994	Mustafa Öztunç	....	Özgül Baskı Linolyn	40x30	Bakanlık
332	1994	Mustafa Öztunç	....	Gravür	50x34.5	AKM
333	1997	Mustafa Öztunç	....	Ağaç Baskı	105x78	Meclis
334	1995	Dugyassenko	....	Karışık Teknik	72x53	Meclis
335	1996	Dugyassenko	....	Karışık Teknik	74x54	Meclis
336	1996	Ahmet Abdülaziz	....	Suluboya	36x56	Meclis
337	1995	Musa Kayra	....	Karikatür	50x36	Başbakanlık
338	1992	Salih İnataçı	....	Karışık Teknik	80x60	Başbakanlık
339	1989	Ruzen Atakan	....	Kağıt Üzerine Yağlıboya	50x40	Meclis
340	1989	Ruzen Atakan	....	Kağıt Üzerine Yağlıboya	50x41	Meclis
341	1990	Ruzen Atakan	....	Yağlıboya	70x50	Meclis
342	1991	Ruzen Atakan	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	40x30	Başbakanlık
343	1991	Ruzen Atakan	....	Karışık Malzeme	50x39	Saçaklı Ev
344	1991	Ruzen Atakan	Dengesizleşiyor Yaşam	Yağlıboya	...	AKM
345	1991	Ruzen Atakan	....	Yağlıboya	42x30	Başbakanlık
346	1992	Ruzen Atakan	....	Kağıt Üzerine Karışık Malzeme	60x50	AKM
347	1992	Ruzen Atakan	....	Sun. Üz. Karışık Malzeme	40x70	AKM
348	1996	Ruzen Atakan	....	....	45x40	AKM
349	1996	Ruzen Atakan	....	Kağıt Üzerine Yağlıboya	37x43	Meclis
350	1997	Ruzen Atakan	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	109x81	D.Tiyatroları
351	1998	Ruzen Atakan	Que Vadis	....		AKM
352	2002	Ruzen Atakan	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	90x50	Bakanlık
353	2004	Ruzen Atakan	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	100x100	AKM
354	1998	Serkan İlseven	Ara Adımlar I	Yağlıboya	70x50	Bakanlık

355	1999	Serkan İlseven	Lapta Bahçeleri	Yağlıboya	80x120	Başbakanlık
356	1999	Serkan İlseven	Yakamoz	Yağlıboya	80x110	Başbakanlık
357	2000	Serkan İlseven	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	73x103	Meclis
358	2000	Serkan İlseven	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	73x103	Meclis
359	2000	Serkan İlseven	....	Karışık Teknik	80x125	Meclis
360	2001	Serkan İlseven	Kutup Gündüzi I	Tuval Üzerine Yağlı Boya	57x84	Kültür Dairesi
361	1994	Ayşe Özel	....	Guaj (Grafik)	48x34	Başbakanlık
362	1994	Zeki V.	....	Yağlıboya	44x60	Meclis
363	1994	Birgül Beyazyüz	Sevinç	Serigrafi	55x45	İlk Öğr.Dai. Arşiv.
364	1995	Birgül Beyazyüz	Dengeler	Ağaç Baskı	....	AKM
365	1996	Birgül Beyazyüz	Doğuş II	Linol Baskı	70x80	....
366	1994	Tanju Akyol	....	Suluboya	98x80	Meclis
367	1992	Şenol Özdevrim	Anne ve Çocuk	Pişmiş Toprak	26x18x10	AKM
368	2007	Şenol Özdevrim	.....	Seramik Heykel	....	AKM
369		Şenol Özdevrim	....	Seramik		AKM
370	1995	Esin E. Sanver	....	Yağlıboya	48x68	Meclis
371	2001	Esin A. Sanver	Eski Kapı	Tuval Üzerine Yağlı Boya	70x50	Bakanlık
372	1994	İsmail Avcı	İnsanlarımız	Serigrafi	40x50	Bakanlık
373	1996	Nalan Arman	İkilem	....	33x23	Tal.Ter.S.Od.
374	1996	Vural ...	....	Yağlıboya	50x40	Başbakanlık
375	1996	Aziz Hasan Mevlitler	....	Sunta Üzerine Yağlıboya	80x110	Meclis
376	1997	Aziz Hasan Mevlitler	....	Yağlıboya	60x70	Başbakanlık
377	1996	Çiğdem...	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	40x53	Meclis
378	1997	Bahire Korol	....	Alçı Polyester	....	AKM
379	1997	Bahire Korol	....	Alçı Polyester	40x28x29	AKM
380	1997	Nilgün Kavur	....	Karışık Teknik	77x60	Meclis
381	1997	Zehra ?	....	Sunta Üzerine Yağlıboya	54x41	Meclis
382	1997	Menteş Korucan	....	Karışık Teknik	55x40	Meclis
383	1997	Menteş Korucan	....	Karışık Teknik	44x34	Meclis
384	2003	Menteş Korucan	....	Yağlı Boya	76x120	Meclis
385	2003	Menteş Korucan	Sonsuz Düşler	Ahşap Üzerine Karışık Teknik	100x105	AKM
386	1997	Oleg Nikitenko	....	Suluboya	55x74	Meclis
387	1998	Oleg Nikitenko	....	Karışık Teknik	33x43	Meclis
388	1998	Oleg Nikitenko	....	Suluboya	44x59	Meclis
389	1999	Oleg Nikitenko	....	Kağıt Üzerine Suluboya	59x71	Meclis
390	2002	Oleg Nikitenko	On The Way To Girne	Suluboya	43x58	Kültür Dairesi
391	1998	Hikmet ?	....	Karışık Teknik	115x86	Meclis
392	1998	Tarık ...	....	Karışık Teknik	70x50	Meclis
393	1998	Tarık ...	....	Karışık Teknik	66x50	Meclis
394	1998	Oktay ...	....	Karışık Teknik	72x52	Meclis
395	1998	Utku Karasu	....	Karikatür	36x50	Meclis
396	1998	N. Kaygı	....	Karışık Teknik	68x55	Meclis
397	1998	Sümer Ereğ	Sessiz İnanç	Tuval Üzerine Yağlı Boya	72x42	Bakanlık
398	2005	Sümer Ereğ(Ü.A.)	Toprak	Karışık Teknik	....	AKM
399	1999	Belma Ersü	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	60x45	AKM
400	2003	Belma Ersü	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	35x50	G.O.Ö.D
401	1999	S.Paşa	....	Yağlıboya	60x50	Başbakanlık
402	1999	Mete İnceoğlu	....	Yağlıboya	65x82	Başbakanlık
403	1999	Mete İnceoğlu	....	Yağlıboya	52x62	Başbakanlık
404	2000	Mete İnceoğlu	....	Yağlıboya	75x95	Başbakanlık
405	1999	M.Seyran	....	Yağlıboya	50x80	Meclis



406	1999	Zekai ...	....	Yağlıboya	70x77	Meclis
407	2000	Zekai ...	....	Yağlıboya	38x34	Meclis
408	2000	Zekai ...	....	Yağlıboya	40x32	Meclis
409	2000	Zekai ...	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	110x78	Meclis
410	2000	S.T.Destanoğlu	....	Yağlıboya	53x63	Meclis
411	2000	Devrim Tayanç	....	Pastel	62x48	AKM
412	2007	Devrim Tayanç	Mordan Da Öte	Yağlı Boya	50x35	AKM
413	2007	Devrim Tayanç	Bölünmüş Ego	Yağlı Boya	60x30	AKM
414	2000	Fatoş Miralay	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	100x45	Kültür Dairesi
415	2001	Fatoş Miralay	Bekleyiş (3 ad.)	Tuval Üzerine Yağlı Boya	58x18	AKM
416	2002	Fatoş Miralay	....	Tuval Üzerine Karışık Teknik	45x90	Meclis
417	2001	Feza Sanıvar	....	Yağlıboya	79x53	Meclis
418	2001	Feza Sanıvar	....	Sunta Üzerine Yağlıboya	70x50	Meclis
419	2001	Feza Sanıvar	Piknik Zamanı	Akrilik	30x55	Başbakanlık
420	2003	Feza Sanıvar	....	Yağlı Boya	15x20	AKM
421	2001	Seren Tamkan	Güvercinler	Tuval Üzerine Yağlı Boya	35x50	Meclis
422	2001	Bahire....	Sepet Örenler	Yağlıboya	30x30	AKM
423	2001	Kadriye ...	Lefkoşa Sokaklarından..	Yağlıboya	30x30	AKM
424	2002	Özge Refik Kutsay	İnsanlar I	Seramik Pano	....	AKM
425	2003	Özge Refik Kutsay	Yaşam II	Seramik Pano	....	G.O.Ö.D
426	2002	Nergül Gezer	....	Seramik Heykel	....	AKM
427	2002	Hasan Eminağa	....	Seramik Anfora	....	AKM
428	2003	Hasan Eminağa	....	Seramik Küp	....	AKM
429	2003	Tomrul Tomgüshehan	Çiftçi II	Seramik Tabak	....	AKM
430	2003	Tomrul Tomgüshehan	....	Seramik Tabak	....	AKM
431	2002	Leyla Dağistanlı	....	Seramik Çanak	....	Kültür Dairesi
432	2002	Müzeyyen Yeşilada	Nostalji	Yağlıboya	39x60	Başbakanlık
433	2002	Turan Aksoy	....	Akrilik	40x60	Başbakanlık
434	2003	Hülya Semerci	Antrantos Antik Şehri	Yağlıboya	75x50	Başbakanlık
435	2003	Aziz Erkan	....	Yağlı Boya	70x80	AKM
436	2003	Zehra Şonya	....	Metal-Taş Heykel	....	AKM
437	2003	Ercüment Özerce	....	Seramik Heykel (3 ad.)	....	Bakanlık
438	2003	Hayal Dimililer	....	Seramik-Sac Pano	....	G.O.Ö.D
439	2003	Soner Erdenizci	Fosil	Seramik Vazo	....	Bakanlık
440	2004	Turan Ekici	....	Yağlı Boya	70x80	Kültür Dairesi
441	2004	F.Gülün Engin	....	Yağlı Boya	50x60	Kültür Dairesi
442	2004	İpek Denizli	Asimetrik Yaşamlar	Gravür Baskı		AKM
443	2004	Vedia Okutan	Sacrum	Seramik Heykel	....	AKM
444	2005	Simge Uygur	....	Karışık Teknik	55x70	Kültür Dairesi
445	2005	Olga Ungureanu	....	Yağlı Boya	97x73	AKM
446	2006	Oya Silbery	İnnervision	Karışık Teknik	68.5x59.5	Kültür Dairesi
447	2006	Hikmet Çetinkaya	Laleler	Yağlı Boya	35x30	AKM
448	2007	Veysi Soyer	Yüreğimde Kalanlar ve....	....	75x35	AKM
449	....	Jan Quayle	....	Tuval Üzerine Yağlı Boya	70x80	Meclis
450	...	Zahit Büyük işleyen	Yağmurlu Günlerden Sonra	Yağlı Boya	150x150	AKM
451	....	Zühre Özkaraman	....	Yağlı Boya	55x50	AKM
452	....	Aslı Bolayır	....	Karışık Teknik	55x70	Kültür Dairesi
453	....	Ayşegül Poroy	....	Mono Baskıya Çeşitleme		AKM
454	....	Mezahir Avşar	....	Seramik (3 parça)		AKM
455		Solmaz Ersöz	....			

## ÖZGEÇMİŞ

### **Kişisel Bilgiler:**

Adı Soyadı : Gözem Gökhan  
Doğum yeri ve tarihi : Ankara, 24. 08. 1976

### **Eğitim Durumu:**

Lisans Öğrenimi : Gazi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Yakın Doğu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Plastik Sanatlar Bölümü

Yabancı dili : İngilizce

### **Kurs ve Workshoplar:**

2001, Conservation of Marine Finds, short term training Programme, INA Sualtı Arkeoloji Enstitüsü, Bodrum Türkiye.

2003, Training For The Conservation of Paintings on Wood ,Organized by the Istituto Per L'arte E il Restauro. Ledra Palace, Lefkoşa.

2003, Cultural Heritage and Inerragional Partnership In The Mediteranian, Workshop, Palermo, İtalya.

2006, Conservation of the Archaeological Objects, Cypeg Save USAID.

2007, Müzelerde Önleyici Koruma Eğitimi, Ankara Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Merkezi.

### **İş Deneyimi:**

1999, Eski Eserler ve Müzeler Dairesi, Sanat Tarihçisi

2000, Barış ve Özgünlük Müzesi Projesi.



2001, Batık Gemi Müzesi Projesi.

2001, 2. Kültür Sanat Kurultayı, Eski Eserler  
Alt Kurulu üyeliği.

2002, Taşkent ve Mevlevi Müzesi Projeleri.

2003, Taş Eserler Müzesi Projesi.

2004, 3. Kültür Sanat Kurultayı, Eski Eserler  
Alt kurulu ve Sanat Tarihi Alt Kurulu  
sekreterliği.

2006, Girne Kalesi, Vrysi Müzesi Projesi.

2009, Girne Bölge Şube Amirliği.

2012, Harup Ambarı ve Kıbrıs Evi Müze Projesi.

**İletişim:**

E- Posta Adresi

Tarih

: gozems@yahoo.com

: 18/06/2012